

**Stichting
Pensioenfonds
Rockwool**

Stichting Pensioenfonds Rockwool
Industrieweg 15, 6045 JG Roermond
Postbus 1160, 6040 KD Roermond
Telefoon: 0475 - 35 35 35

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41066094

**Verslag over het boekjaar
1-1-2021 t/m 31-12-2021**

Inhoud

	Pagina
Voorwoord	5
Bestuursverslag boekjaar 2021	
1. Meerjarenoverzicht	7
2. Algemeen	8
3. Organisatie van het fonds	10
4. Uitbesteding	13
5. Bestuursaangelegenheden	14
6. Financiële positie van het fonds	21
7. Pensioenregeling	24
8. Beleggingen	24
9. Risicoparagraaf	28
10. Toekomstparagraaf	34
Verslag van de compliance officer	37
Verslag van de Raad van Toezicht	39
Reactie van het bestuur	41
Verslag van Verantwoordingsorgaan	43
Reactie van het bestuur	47
Jaarrekening	
Balans per 31 december	50
Staat van baten en lasten	52
Kasstroomoverzicht	54
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	55
Toelichting op de balans per 31 december	61
Niet in de balans opgenomen activa	66
Gebeurtenissen na balansdatum	66
Toelichting op de staat van baten en lasten	68
Bestemming van Saldo van baten en lasten (x € 1.000)	72
Risicoparagraaf	73

Pagina**Overige gegevens**

Financiering	83
Herverzekering	83
Statutaire resultaatbestemming	83
Actuariële verklaring	84
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	86

Bijlage

Lijst van nevenfuncties per 31 december 2021	89
Begrippenlijst	91

Voorwoord

In 2021 hebben de financiële positie, de toekomst van Pensioenfonds Rockwool en SFDR-regelgeving bijzondere aandacht gevraagd.

De ontwikkeling van de dekkingsgraad kende in 2021 een gestaag positieve ontwikkeling. De beleidsdekkingsgraad steeg van 94,8% in december 2020 naar 104,2 % in december 2021. De actuele dekkingsgraad was in december 2021 108,2% (dec 2020: 99,7).

Om de pensioenen te kunnen indexeren moet de beleidsdekkingsgraad per 31 december minimaal 110% bedragen. Nu dit niet het geval was zijn de pensioenen per 1 januari 2021 niet geïndexeerd.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 was 104,2% en lag hiermee, bij afronding op één decimaal, net onder de grens van het minimaal vereist eigen vermogen van 104,3%. Daarmee is er ook op dit meetmoment sprake van een dekkingstekort en start geen nieuwe vijfjaarstermijn voor het korten van pensioenen. De hoogte van de actuele dekkingsgraad voorkomt een korting van pensioenen, hoewel ook bij een lagere dekkingsgraad het pensioenfonds een beroep zou kunnen doen op de beschikbare overgangsmaatregel in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel.

De in het pensioenreglement opgenomen beoogde opbouw van 1,875% per jaar was in 2019 al verlaagd naar 1,774% en naar 1,642% in 2020. In het kader van evenwichtige belangenafweging is het opbouwpercentage voor 2021 vastgesteld op 1,211%. Door verbetering van de financiële positie (de dekkingsgraad was op het meetmoment van 30 september 2021 105,1%) is het opbouwpercentage voor 2022 verhoogd naar 1,44%.

In 2021 is intensief overleg gevoerd over de toekomst van het pensioenfonds. Door werkgever Rockwool en FNV is besloten de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst opnieuw uit te stellen. De besprekingen over de toekomst worden voortgezet in 2022 waarbij de kansen die Wtp mogelijk biedt in de besluitvorming te betrekken.

Op 5 juni 2019 zijn de hoofdlijnen van het Pensioenakkoord gepresenteerd. Het conceptwetsvoorstel van december 2020 is uitgewerkt in het voorstel Wet toekomst pensioenen (Wtp) dat op 30 maart 2022 naar de Tweede Kamer is gestuurd. Afhankelijk van de wetsbehandeling door Tweede en Eerste Kamer gaat de Wtp naar verwachting gelden vanaf 1 januari 2023. Er is dan tot 1 januari 2027 de tijd om de pensioenregelingen aan te passen aan de nieuwe wetgeving. Het pensioenfonds is in overleg met sociale partners over de door hen te maken keuzes om tijdig voorbereid te zijn op een eventuele overgang naar het nieuwe stelsel.

In 2021 is Europese regelgeving van kracht geworden op het gebied van transparantie over het duurzaamheidsbeleid, Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Het pensioenfonds voldeed aan de voor maart 2021 gestelde eisen en heeft haar MVB-beleid geactualiseerd en aangepast om zich voor te bereiden op de toekomstige wet- en regelgeving op dit terrein.

2022 is voor de toekomst van het pensioenfonds een belangrijk jaar. Sociale partners zullen keuzes moeten gaan maken binnen het kader van de Wtp. Daarbij komt ook de vraag aan de orde of zij de nieuwe opbouw bij het pensioenfonds willen laten plaatsvinden of bij een andere uitvoerder. Het pensioenfonds blijft verantwoordelijk voor de keuzes over het opgebouwde pensioenvermogen. Daarbij zal een evenwichtige afweging van de belangen van alle deelnemers op de langere termijn leidend zijn.

De inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 leidde tot onrust op de financiële markten. Deze oorlog heeft nog geen directe gevolgen gehad voor Pensioenfonds Rockwool. De al beperkte beleggingen in Rusland worden zo snel mogelijk afgebouwd. De ontwikkeling van rente en oplopende inflatie in 2022 heeft bijzondere aandacht van het bestuur. Dit heeft vooralsnog niet geleid tot beleidsaanpassingen.

Het bestuur bedankt allen die zich in 2021 voor ons pensioenfonds hebben ingezet.

Roermond, 13 juni 2022

E. Donders, voorzitter

E. Bosman, secretaris

W. Koch, bestuurslid

G. Monsieur, bestuurslid

Bestuursverslag boekjaar 2021

1. Meerjarenoverzicht

	2021	2020	2019	2018	2017
Aantallen					
Deelnemers	1.215	1.211	1.248	1.262	1.187
Gewezen deelnemers	917	960	955	943	934
Pensioengerechtigden	1.007	981	937	902	858
Totaal aantal verzekerden	3.139	3.152	3.140	3.107	2.979
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Beleggingen					
Belegd vermogen	490.545	484.169	421.404	349.452	332.947
Beleggingsopbrengsten	2.110	57.677	67.326	-3.339	8.130
Rendement o.b.v. total return	0,4%	13,6%	19,2%	-0,9%	2,2%
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen	456.050	487.823	432.306	364.369	349.361
Voorziening ziekten ¹⁾	1.997	1.517	1.332	1.318	1.272
Totaal technische voorzieningen	458.047	489.340	433.638	365.687	350.633
Reserves					
Algemene reserve	37.757	-1.617	-8.826	-12.174	3.904
Beschikbaar vermogen voor risico pensioenfonds	495.804	487.723	424.812	353.513	354.537
Premiebijdragen	13.414	13.528	12.840	11.901	11.291

1) Het pensioenfonds houdt een IBNR (incurred but not reported) voorziening aan om te voorzien in de verwachte premievrijstelling de komende twee jaar. Deelnemers die ultimo 2021 al ziek zijn kunnen vanuit die situatie binnen twee jaar in de WIA terecht komen, waarbij aan hen vanaf dat moment premievrijstelling wordt verleend. Het fonds stelt de IBNR voorziening op tweemaal de jaarrisicopremie arbeidsongeschiktheid op marktwaarde grondslagen, aangezien dit de verwachte last is die hieruit zal volgen.

	2021	2020	2019	2018	2017
Pensioenuitkeringen	8.081	7.542	6.779	6.284	5.888
Dekkingsgraad FTK ¹⁾	108,2%	99,7%	98,0%	96,7%	101,1%
Beleidsdekkingsgraad ²⁾	104,2%	94,8%	97,0%	100,1%	99,8%
Vereiste dekkingsgraad (feitelijk)	112,0%	113,3%	112,4%	111,9%	113,4%
Vereiste dekkingsgraad (strategisch)	112,3%	111,7%	112,0%	113,0%	114,5%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,2%	104,2%	104,2%	104,2%

2. Algemeen

Rechtsvorm en aangesloten werkgever

Stichting Pensioenfonds Rockwool is een ondernemingspensioenfonds. Door het pensioenfonds wordt de pensioenregeling uitgevoerd van ROCKWOOL B.V. Het fonds heeft de stichting als rechtsvorm en is statutair gevestigd te Roermond. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41066094 en is opgericht op 18 februari 1977. Gedurende het jaar was het fonds aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Missie van het pensioenfonds

Het fonds voert voor onze deelnemers de pensioenregeling uit op een verantwoordelijke, evenwichtige, betrouwbare, kostenbewuste, transparante, laagdrempelige en maatschappelijk verantwoorde wijze. Het fonds communiceert hierover begrijpelijk en transparant.

Doelstelling

Het fonds heeft als doel te zorgen voor een ouderdomspensioen voor deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden en voor een nabestaandenpensioen voor de (gewezen) partners en kinderen van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden. Het fonds wil daarbij tenminste een nominaal pensioen voor de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden realiseren en daarbij kortingen van opgebouwde pensioenen voorkomen.

Uitvoering ten behoeve van onze deelnemers

Het fonds voert de pensioenregeling in opdracht van de sociale partners uit voor haar deelnemers. In de besluiten die het fonds neemt staat steeds het belang van de deelnemers centraal. Het fonds heeft geen commercieel belang (non-profit) en alle baten komen ten gunste van haar deelnemers. Het fonds is in 1977 opgericht om (oud-) medewerkers en hun gezinnen een inkomen te bieden bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd of bij overlijden en om in geval van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid de pensioenopbouw van de deelnemer (gedeeltelijk) premievrij voort te zetten.

Evenwichtig

Het bestuur is van mening dat het delen van kosten en risico's tussen deelnemers leidt tot een betere uitgangspositie van alle individuele deelnemers. Deze kosten- en risicodeling heeft niet alleen betrekking op verschil in levensverwachting tussen verschillende leeftijdsgroepen maar ook op de wijze waarop een pensioenfonds haar financiële middelen belegt. De belangen van de verschillende

1) *Dekkingsgraad berekend op basis van rentetermijnstructuur ultimo jaar. Hiermee is rekening gehouden bij de waardering van de technische voorziening.*

2) *De beleidsdekkingsgraad vanaf 1 januari 2015 berekend op basis van het twaalfmaands gemiddelde.*

groepen deelnemers lopen niet in alle situaties parallel. Het bestuur van het fonds is zich hiervan terdege bewust. In de besluiten die het fonds neemt, worden de belangen van alle groepen deelnemers evenwichtig afgewogen. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan en kent een intern toezicht dat uitgeoefend wordt door de Raad van Toezicht. Beide organen doen hiervan verslag in het jaarverslag.

Pensioenregeling

De pensioenregeling die het pensioenfonds voor de sociale partners uitvoert, heeft de vorm van een voorwaardelijke middelloonregeling. Elke deelnemer bouwt, indien de premie toereikend is, jaarlijks 1,875% pensioen op over het pensioengevend salaris in dat jaar verminderd met de geldende AOW- franchise. Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op grond van de Wet op de loonbelasting 1964. De pensioenrichtleeftijd van de regeling is gesteld op de eerste van de maand waarin de deelnemer de 68-jarige leeftijd bereikt. De pensioenregeling is om een aantal redenen 'voorwaardelijk'. De pensioenopbouw is afhankelijk van de toereikendheid van de pensioenpremie voor dat jaar. Indien deze niet voldoende is, zal in het betreffende jaar de pensioenopbouw worden beperkt.

In 2020 heeft het bestuur besloten dat voor de vaststelling van de opbouw de premiedekkingsgraad gelijk wordt gesteld aan de dekkingsgraad van het pensioenfonds, voor zover de dekkingsgraad lager is dan 100%. Deze keuze is gemaakt in het kader van een evenwichtige belangenafweging tussen de verschillende belanghebbendegroepen. In 2021 was de premie opnieuw niet toereikend voor de beoogde pensioenopbouw van 1,875%. Het bestuur heeft de sociale partners gevraagd de premie te verhogen zodat een opbouw van 1,875% mogelijk is. Sociale partners hebben hier afwijzend op gereageerd. Dit heeft geresulteerd in een verlaging van de opbouw voor 2021 naar 1,211%.

Daarnaast zijn de opgebouwde pensioenen en de pensioenuitkeringen afhankelijk van de financiële positie van het fonds. Indien de financiële situatie van het pensioenfonds daar aanleiding toe geeft, kunnen de opgebouwde en ingegane pensioenen worden verlaagd.

Ten slotte beslist het bestuur jaarlijks of alle opgebouwde pensioenen en de pensioenuitkeringen worden aangepast en zo ja, met welk percentage. Dit is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds, die tenminste op het voor toeslag wettelijk vereiste niveau moet zijn, zowel vóór als na toeslagverlening. De toeslagregels van het fonds zijn vastgelegd in het toeslagbeleid. In 2021 stond de financiële positie van het pensioenfonds, ondanks de sterke stijging van de dekkingsgraad, het niet toe dat er toeslagen verleend konden worden. In hoeverre dat ook zal gelden voor 2022 is op dit moment zeer onzeker.

De deelnemer heeft met inachtneming van de bepalingen van het pensioenreglement volgens de regeling aanspraak op:

- Ouderdomspensioen voor zichzelf;
- Partnerpensioen voor de partner;
- Wezenpensioen voor de kinderen;
- Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.

Financiering van de pensioenregeling

De inhoud van de pensioenregeling is onderdeel van de arbeidsvoorwaarden. Deze arbeidsvoorwaarden worden overeengekomen tussen de sociale partners (werkgever en de vertegenwoordigers van de werknemers, de vakbonden). Ook de pensioenpremie vormt onderdeel van die afspraken. Op basis van die afspraken wordt door de werkgever een uitvoeringsovereenkomst gesloten met het pensioenfonds. De taak van het bestuur van het pensioenfonds is onder meer het toetsen of de gewenste pensioenregeling kan worden uitgevoerd voor de afgesproken premie. Hierbij wordt onder andere getoetst op financierbaarheid, uitvoerbaarheid, uitlegbaarheid, communiceerbaarheid en evenwichtigheid.

De pensioenregeling is een "Voorwaardelijk geïndexeerd middelloon"-regeling. De werkgever betaalt hiervoor een vaste premie. De actieve deelnemers betalen een eigen bijdrage ten behoeve van de pensioenregeling aan de werkgever. De werkgever heeft geen verplichting tot het betalen van aanvullende bedragen als er bij het pensioenfonds een tekort ontstaat. Ook het omgekeerde geldt: in

geval van overschotten kan de werkgever geen geld aan het fonds onttrekken. Het verzekeringstechnisch risico en het beleggingsrisico liggen bij het pensioenfonds.

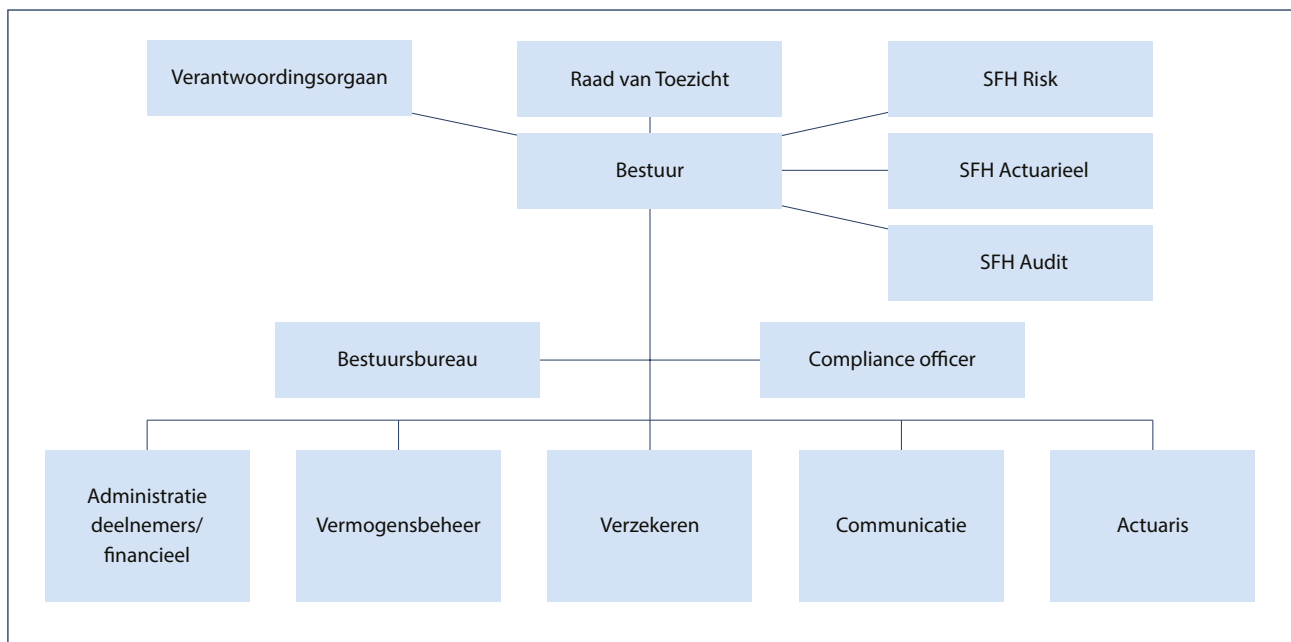
Begrijpelijke en transparante communicatie

Het bestuur realiseert zich dat pensioen door deelnemers vaak als ingewikkeld wordt ervaren. Het bestuur streeft ernaar om naar de deelnemers zo duidelijk en eenvoudig mogelijk te communiceren over het pensioen.

Ook vindt het bestuur het belangrijk dat de deelnemers op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in het fonds. Niet alleen in goede maar ook in mindere tijden informeert het pensioenfonds de deelnemers over de genomen besluiten, gemaakte keuzes en achterliggende overwegingen. Het fonds zorgt voor een adequate website (www.pensioenfondsrockwool.nl), waarop de voor de deelnemers meest relevante informatie wordt vermeld en toegelicht. Op de website heeft het fonds "Mijn pensioencijfers" opgenomen. In een beveiligde omgeving wordt voor deelnemers een overzicht van hun bij het fonds opgebouwde en te bereiken pensioen weergegeven. Daarnaast heeft de deelnemer de mogelijkheid om via de pensioenplanner ("mijn pensioen") verschillende keuzemogelijkheden door te rekenen wat er in het pensioen van de deelnemer verandert wanneer een deelnemer korter of langer gaat werken, eerder met pensioen wil of kiest voor meer of minder partnerpensioen (uitruilen van pensioen). Voorts hebben (gewezen) deelnemers ook altijd de mogelijkheid om (mondeling) geïnformeerd te worden door het bestuursbureau.

In 2021 heeft het fonds twee papieren nieuwsbrieven aan deelnemers en gepensioneerden gestuurd. Bij de eerste nieuwsbrief is een verkort jaarverslag opgenomen waarbij het fonds heeft gekozen voor een grafische opzet. Aan de hand van relevante "visuals" kunnen deelnemers zich snel een beeld vormen over de situatie waarin het fonds zich bevindt. Individuele communicatie naar de deelnemers bestaat uit Pensioen 123 (laag 1) bij indiensttreding, een jaarlijkse opgave van het opgebouwde pensioen (het Uniform Pensioenoverzicht, kortweg UPO) en brieven bij bijzondere gebeurtenissen, zoals bij echtscheiding, waardeoverdracht en overlijden. Dit alles doet het fonds in voor deelnemers begrijpelijke bewoordingen.

3. Organisatie van het fonds



Bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling. Zo behoort het tot de taken van het bestuur een uitvoeringsovereenkomst te sluiten met de werkgever en verslag te doen aan de deelnemers en andere betrokkenen van het beleid van het fonds. Ook is het bestuur verantwoordelijk voor het solide beheer van het belegde vermogen. Het bestuur is paritair samengesteld en bestaat uit vier bestuurders. De voorzitter wordt op voordracht van de werkgever benoemd. Daarnaast wordt één andere bestuurder op voordracht van de werkgever benoemd. Op voordracht van de werknemersvertegenwoordiging in het Verantwoordingsorgaan wordt de werknemersbestuurder benoemd. Op voordracht van de gepensioneerdenvertegenwoordiger in het Verantwoordingsorgaan wordt de bestuurder namens de geleding gepensioneerden benoemd.

Het bestuur hecht grote waarde aan de geschiktheid (kennis, inzicht, oordeelsvorming en professioneel gedrag) van de bestuursleden en overige betrokkenen bij het pensioenfonds. Sinds 1 juli 2012 dienen bestuurders bij aantreden minimaal te voldoen aan geschiktheidseisen van DNB (geschiktheidsniveau A). Bij toetsing houdt DNB rekening met de functie en beschikbaarheid van het bestuurslid, alsmede met de aard, omvang, schaal en complexiteit en het risicoprofiel van het pensioenfonds en de samenstelling en het functioneren van de bestuurders tezamen. Bij de werving- en selectieprocedure van een bestuurslid worden, afhankelijk van het profiel en de deskundigheden van de zittende bestuursleden, de geschiktheidseisen en de benodigde specifieke deskundigheden opgenomen in de profielschets.

Bestuurssamenstelling

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Vertegenwoordiging</i>	<i>Lid sinds</i>	<i>Zittingsduur</i>
<i>Dhr. E. Donders (1953)</i>	<i>Voorzitter</i>	<i>Werkgever</i>	<i>17-10-2017</i>	<i>01-01-2024</i>
<i>Dhr. E. Bosman (1966)</i>	<i>Secretaris</i>	<i>Werknemers</i>	<i>02-10-2017</i>	<i>01-01-2025</i>
<i>Dhr. W. Koch (1967)</i>	<i>Lid</i>	<i>Werkgever</i>	<i>02-09-2019</i>	<i>01-01-2024</i>
<i>Dhr. G. Monsieur (1950)</i>	<i>Lid</i>	<i>Gepensioneerden</i>	<i>12-12-2016</i>	<i>01-01-2024</i>

Raad van Toezicht

De wettelijke taak van de Raad van Toezicht is toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De Raad is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het Verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

De Raad geeft onder meer goedkeuring aan de besluiten van het bestuur inzake:

- Het jaarverslag en de jaarrekening.
- De profielschets van de bestuurders.
- Het beleid inzake de beloningen.

Het bestuur van het fonds legt de benoeming van een kandidaat bestuurder voor aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht kan de benoeming van deze kandidaat bestuurder beletten indien deze niet voldoet aan de profielschets. De Raad kan de bestuurders van het fonds schorsen of ontslaan wegens disfunctioneren.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Lid sinds</i>	<i>Zittingsduur</i>
<i>Dhr. H. de Valck (1963)</i>	<i>Voorzitter</i>	<i>01-07-2014</i>	<i>01-07-2022</i>
<i>Mevr. I. Nijhuis (1973)</i>	<i>Lid</i>	<i>30-01-2017</i>	<i>01-07-2025</i>
<i>Mevr. M. Oostenbrink (1964)</i>	<i>Lid</i>	<i>19-03-2018</i>	<i>01-01-2022</i>

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan werkt volgens het door het bestuur goedgekeurde reglement. Het verslag van het Verantwoordingsorgaan is elders in dit jaarverslag opgenomen. Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de Raad van Toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Het Verantwoordingsorgaan heeft onder meer een adviesrecht inzake de vorm en inrichting van het toezicht, het beloningsbeleid, het communicatiebeleid en het premiebeleid.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Vertegenwoordiging</i>	<i>Lid sinds</i>	<i>Zittingsduur</i>
Dhr. J. Ruijters (1964)	Voorzitter	Werkgever	30-08-2019	01-07-2024
Dhr. J. van der Meulen (1964)	Lid	Werknemer	01-07-2018	01-07-2024
Dhr. J. Kocken (1948)	Lid	Gepensioneerden	01-07-2013	01-07-2023
Mevr. K. Goossens (1982)	Lid	Werknemer	01-07-2019	01-07-2022

Sleutelfunctiehouders

Het fonds heeft de sleutelfuncties als volgt ingericht.

Sleutelfunctie	Sleutelfunctiehouder	Vervullerschap
Interne audit	De heer W. Koch (bestuurslid)	Mevrouw N. Gerritsen (bestuursbureau)
Actuariel	De heer C. Snoeks	Certificerend actuaire EY Actuarissen
Risk	De heer F. van Rijn	Willis Towers Watson

De sleutelfunctiehouders zijn door DNB getoetst op geschiktheid en betrouwbaarheid.

Bestuursbureau

De uitvoering van de werkzaamheden gebeurt door een eigen bestuursbureau in samenwerking met de diverse uitvoeringsorganisaties. Deze werkzaamheden betreffen bestuursondersteuning, pensioenadministratie, vermogensbeheer en risicomangement. Het bestuur blijft, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>
Dhr. F. Reuling	Bestuurssecretaris
Mevr. N. Gerritsen	Financieel specialist

Beleggingsadviescommissie

Door het bestuur is een beleggingsadviescommissie ingesteld. De commissie dient als adviesorgaan van het bestuur. De taken en verantwoordelijkheden van de commissie zijn door het bestuur vastgesteld. De taken zijn het doen van voorstellen voor het beleggingsbeleid, het opstellen van het beleggingsplan en het monitoren van de vermogensbeheerders. De feitelijke besluiten worden binnen het bestuur genomen. De heer E. Bosman is sinds oktober 2017 voorzitter van de beleggingsadviescommissie. De heer W. Schapendonk is als extern lid toegevoegd. De heer E. Donders is toehoorder in de beleggingsadviescommissie. De beleggingsadviescommissie werd in 2021 ondersteund door NN Investment Partners (NNIP) als fiduciair manager.

Compliance officer

Compliance beoogt het bestuur te ondersteunen bij een integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds en het bewerkstelligen van een integere cultuur waarin het vanzelfsprekend is dat aan het fonds verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving. De compliance officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. De heer P. de Koning is sinds 1 november 2021 compliance officer van het fonds. In dit bestuursverslag is een rapportage van de compliance officer opgenomen. Van 2015 tot 1 november 2021 was de heer R. Wintjes compliance officer. Door ziekte heeft hij helaas zijn werkzaamheden moeten beëindigen. Het bestuur dankt de heer Wintjes voor zijn jarenlange inbreng, inzet en betrokkenheid bij het fonds.

Privacy officer

Het pensioenfonds heeft in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) een privacy officer benoemd. Deze privacy officer ziet onder meer toe op de naleving van de AVG door het pensioenfonds en adviseert het pensioenfonds over de AVG. Jaarlijks rapporteert de privacy officer hierover.

Extern toezicht

Het pensioenfonds heeft te maken met verschillende toezichthouders.

De Nederlandsche Bank N.V. ("DNB") voert het prudentieel en materieel toezicht uit en de Autoriteit Financiële Markten ("AFM") het gedragstoezicht.

Prudentieel en materieel toezicht

Prudentieel toezicht is het toezicht gericht op de normen ten aanzien van de financiële soliditeit van pensioenfondsen en op het bijdragen aan de financiële stabiliteit van de sector van pensioenfondsen. Het materieel toezicht is gericht op alle normen in de wet die geen onderdeel uitmaken van het prudentieel toezicht of het gedragstoezicht door de AFM. Het ziet toe of de statuten en het pensioenreglement van pensioenfondsen voldoen aan de wet- en regelgeving. DNB heeft bijzondere bevoegdheden voor onder meer het toetsen op geschiktheid en betrouwbaarheid van bestuurders, beleidsbepalers en medebeleidsbepalers van pensioenfondsen, collectieve waardeoverdracht, de financiële opzet van pensioenfondsen en toezicht op externe accountants en certificerende actuarissen. De externe accountant controleert en verstrekt een verklaring over de getrouwheid van de jaarrekening. De certificerend actuaaris stelt een certificeringsrapport op waarin zijn verklaring of voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140 van de pensioenwet is opgenomen.

Gedragstoezicht

Gedragstoezicht is het toezicht gericht op de naleving van de normen voor communicatie en voorlichting aan deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden door pensioenuitvoerders. De AFM ziet ook toe op de naleving van normen voor het tegengaan van misbruik van voorwetenschap en het voorkomen van belangenconflicten met betrekking tot transacties in financiële instrumenten. Het pensioenfonds heeft daarvoor een gedragscode opgesteld waarop door de compliance officer wordt getoetst. Alle aan het pensioenfonds verbonden personen hebben zich verplicht deze gedragscode te volgen. De gedragscode is beschikbaar op de website van het pensioenfonds.

4. Uitbesteding

Het bestuur heeft een aantal kerntaken uitbesteed, zoals de uitvoering van het vermogensbeheer, de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de financiële- en actuariële verslaglegging. Bij het uitbesteden van deze activiteiten blijft de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering en de resultaten volledig bij het bestuur.

Uitbestedingsbeleid

Vanwege het belang van uitbesteding en de hoge mate waarin het pensioenfonds gebruik maakt van uitbesteding en inkoop van diensten, is door het bestuur een uitbestedingsbeleid vastgesteld waarin onder andere de visie, uitgangspunten en de beheersing van de uitbesteding en de inkoop van diensten is uitgewerkt.

Pensioen- en deelnemersadministratie

De pensioen- en deelnemersadministraties, de financiële administratie en de financiële verslaglegging zijn uitbesteed aan AZL, waarbij de afspraken zijn vastgelegd in een overeenkomst en een Service Level Agreement (SLA). Tot de uitbesteding behoort de administratie van de deelnemers, (opgebouwde) pensioenen, pensioenuitkeringen en de uitbetaling van de ingegane pensioenen. Voorts wordt ook de verzending van onder andere Pensioen 123 (laag 1), de stopbrief, de pensioeningangsbrief en het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) door AZL uitgevoerd. Bij vragen over het pensioen kunnen de (gewezen) deelnemers terecht bij de afdeling klantenservice van AZL. Op hoofdlijnen wordt door middel van het bespreken van SLA-rapportages en het beoordelen van de ISAE 3402-rapportages (zie ook uitbestedingsrisico's in paragraaf Risicomanagement) binnen het bestuur de performance van de uitbestede diensten gemonitord. Jaarlijks worden de geleverde prestaties van de uitbestede diensten geëvalueerd op de belangrijkste indicatoren waarop deze partijen geselecteerd zijn. Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie neemt het bestuur een besluit om de dienstverlening wel of niet te continueren.

Vermogensbeheer en financieel balansrisicomanagement

Het pensioenfonds heeft NNIP als fiduciair manager aangesteld. Binnen de door het fonds geformuleerde beleidsdoelstellingen adviseert NNIP over het beheersen van de rente-, inflatie-, valuta- en aandelenrisico's door middel van beleggingen. Het pensioenfonds heeft een overeenkomst tot vermogensbeheer ("Portfolio Management Agreement") en een SLA gesloten met NNIP. NNIP voert het beheer over het mandaat. NNIP administreert de volledige portefeuille en rapporteert op maand- en kwartaalbasis. Monitoring vindt plaats door middel van beoordeling en bespreking van maand- en kwartaalrapportages alsmede de ISAE 3402-rapportages.

Certificering en Advisering

Actuariaal

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen certificerende en adviserende werkzaamheden. Het bestuur heeft de adviserende werkzaamheden opgedragen aan Willis Towers Watson. EY Actuarissen verzorgt de certificerende werkzaamheden.

Controle

De controle van de jaarrekening is opgedragen aan PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Externe ondersteuning

Het fonds maakt waar nodig gebruik van externe deskundigheid voor actuariaal, risicomanagement en juridisch advies.

5. Bestuursaangelegenheden

Samenstelling bestuur

In het verslagjaar zijn er geen personele wijzigingen in het bestuur geweest.

Financiering

De financiering van de pensioenvoorzieningen vindt plaats door bijdragen van werkgever en werknemers. De afspraken met betrekking tot de financiering en uitvoering van de pensioenregeling zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en de aangesloten onderneming. De premie bedraagt 32,6% van de premiegrondslag. Daarnaast wordt de waarde van een leeftijdsgedrag van de medewerkers die op 1 januari van het jaar ouder zijn dan 40 jaar door de werkgever als premie betaald.

ABTN

In de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) is omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstellingen van het fonds te kunnen nakomen. In de ABTN wordt nader ingegaan op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling (pensioenovereenkomst), de financiële opzet (grondslagen, het beleidskader en sturingsmiddelen), het beleggingsbeleid, het crisisplan, de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst. De laatste aanpassing van de ABTN heeft plaatsgevonden in december 2021. Daarbij is onder meer het premiebeleid aangepast en zijn aanvullende crisismaatregelen vastgelegd.

Statuten

In 2021 zijn de statuten van het pensioenfonds niet gewijzigd.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft in 2021 negen keer vergaderd. Daarnaast heeft het bestuur verschillende keren aanvullend overleg gevoerd over specifieke onderwerpen. Door de COVID-maatregelen hebben vrijwel alle vergaderingen en overleggen digitaal plaatsgevonden. Evenals voorgaande jaren heeft ook in 2021 verschillende keren de toekomst van het pensioenfonds op de agenda gestaan. Daartoe heeft ook regelmatig overleg plaatsgevonden met sociale partners. Sociale partners hebben in de zomer van 2021 geconcludeerd dat het niet in het belang van de deelnemers is dat de uitvoeringsovereenkomst in 2021 zou worden opgezegd. Reden hiervoor is met name de onduidelijkheid over de detailuitwerking van de nieuwe pensioenwetgeving. Het bestuur heeft daarna geconcludeerd dat het pensioenfonds hierdoor een langere horizon heeft gekregen. Voor de te maken beleids- en beleggingskeuzes heeft het bestuur de resterende toekomst van het pensioenfonds gesteld op vier jaar.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds is in 2021 aanzienlijk gestegen. Begin 2021 was de dekkingsgraad 99,7%, per jaareinde is dat 108,2%. Per eind 2021 was de beleidsdekkingsgraad vrijwel gelijk aan het minimaal vereiste niveau. De met name in de laatste maanden van het jaar gestegen rente en de uitzonderlijk goede rendementen op de aandelenbeleggingen zijn hiervoor verantwoordelijk. Dat het absolute rendement van de gehele beleggingsportefeuille met 0,41% slechts beperkt positief was, werd eveneens veroorzaakt door diezelfde gestegen rente. Het mede ingegeven door wetgeving prudente beleggingsbeleid van het pensioenfonds, waarbij 70% van de portefeuille in vastrentende waarden wordt belegd, is hiervan de oorzaak. Met de gestegen dekkingsgraad heeft het pensioenfonds geen wettelijke verplichting om de opgebouwde pensioenen te verlagen. Daardoor hoefde het fonds geen beroep te doen op de tegemoetkoming van de regering, zoals in de voorgaande twee jaren, om die verlaging te voorkomen. De beleidsdekkingsgraad per eind 2021 is met 104,2% fractioneel lager dan het minimaal vereist eigen vermogen van 104,3%. Daarmee voldoet het pensioenfonds niet aan de formele vereiste dat de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan het minimaal vereist eigen vermogen.

In 2020 heeft het bestuur het premiebeleid aangescherpt voor de situatie dat de dekkingsgraad lager is dan 100%. Dit beleid is in 2021 aangevuld met de situatie dat de dekkingsgraad hoger is dan 100%. In de situatie dat de dekkingsgraad hoger dan 100% is wordt volstaan met een premiedekking van 90%. In combinatie met de in 2021 gestegen dekkingsgraad zorgt dit ervoor dat de pensioenopbouw in 2022 verhoogd kon worden naar 1,440%. Daarmee blijft de opbouw echter nog steeds achter bij de door sociale partners beoogde opbouw van 1,875%. Het bestuur verwacht niet dat in de komende jaren een volledige pensioenopbouw mogelijk zal zijn. Sociale partners is daarom in overweging gegeven de pensioenambitie aan te passen.

2021 was het eerste volledige jaar dat sleutelfunctiehouders in het kader van IORP II bij het pensioenfonds actief waren. Bij riskmanagement is gewerkt aan een verdere verbetering van rapportering van risico's. Zo zijn onder meer de eerder gedefinieerde risico's opnieuw beoordeeld en aangevuld. Ook heeft in 2021 de eerste Eigen risico beoordeling (ERB) door het pensioenfonds plaatsgevonden. Dit heeft eveneens geleid tot een beter inzicht in de risico's van het pensioenfonds in relatie tot de door het pensioenfonds gedefinieerde doelstellingen.

In het kader van internal audit heeft het bestuur een onderzoek laten uitvoeren naar de datakwaliteit van het pensioenfonds. De uitkomsten hiervan waren bemoedigend maar datakwaliteit blijft een belangrijk aandachtspunt.

Het bestuur heeft in 2021 de bestaande uitgangspunten voor maatschappelijk verantwoord beleggen aangescherpt. Hierbij heeft het pensioenfonds zich mede laten leiden door de uitgangspunten die de werkgever heeft voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. In 2022 wordt dit in beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen vastgelegd.

Door de langere horizon van het pensioenfonds heeft het bestuur gekeken naar mogelijkheden om de beleggingsportefeuille te optimaliseren. Er is besloten een deel van de vastrentende portefeuille te investeren in Nederlandse woninghypotheken. In de loop van 2022 wordt deze nieuwe belegging gerealiseerd. De verplichtingen voor 2021 vanuit de SFDR-regelgeving zijn door het pensioenfonds ingevuld. Deze regelgeving heeft als doel de informatieverschaffing over duurzame beleggingen in de financiële sector te verbeteren.

Het pensioenfonds heeft de wijze waarop zij hieraan invulling heeft gegeven gepubliceerd op de website. Dit kan als volgt worden samengevat:

- De keuze om door middel van passieve fondsen te beleggen beperkt op dit moment de mogelijkheden om met duurzaamheidsrisico's rekening te houden;
- Het pensioenfonds heeft in het beloningsbeleid geen performance gerelateerde beloningen, ook niet op het terrein van ESG-risico's;
- Het pensioenfonds integreert duurzaamheidsrisico's vooralsnog niet in de beleggingsbeslissingen.

De pensioenregeling van het pensioenfonds kwalificeert hiermee als een artikel 6 regeling.

Code Pensioenfondsen

Het pensioenfonds voldoet aan de meeste in de Code opgenomen normen. Op een aantal normen is dit (nog) niet (volledig) het geval. Hierna worden deze benoemd en toegelicht:

Norm 26. In 2019 is een beperkt programma met betrekking tot permanente educatie van bestuursleden vastgesteld waarbij het bestuur onder meer heeft uitgesproken dat dit voor de professionele bestuurders een eigen verantwoordelijkheid is. Het in de Code genoemde programma bestaat nog niet. Het opstellen van dit programma is voor 2022 geagendeerd.

Norm 33. Het bestuur voldoet niet aan de norm dat daarin tenminste één vrouw zitting heeft. Bij de herziening van het diversiteitsbeleid in 2021 is de afspraak gemaakt dat bij de volgende bestuursvacature invulling wordt gegeven aan de norm, tenzij het pensioenfonds zich dan in een liquidatietraject bevindt. Door het toetreden van een jongere vrouwelijke deelnemer is diversiteit in het Verantwoordingsorgaan in 2019 wel ingevuld.

Zelfevaluatie

Zelfevaluatie is voor het bestuur een continu proces. Iedere bestuursvergadering wordt na afloop geëvalueerd.

In 2021 heeft de voorzitter de zelfevaluatie met de individuele bestuursleden uitgevoerd. Hoewel er altijd ruimte is voor verbetering is het bestuur tevreden over het functioneren, de geschiktheid van de leden, de onderlinge samenwerking en de samenwerking met het bestuursbureau en het verantwoordingsorgaan.

Naleving wet- en regelgeving

In 2021 zijn door de toezichthouder DNB geen dwangsommen of boetes opgelegd. Ook heeft DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. De AFM heeft op 16 december 2020 een normoverdragende brief gedeeld met het pensioenfonds. In diezelfde brief waren verbeterpunten opgenomen. Het bestuur deelde de conclusie van de AFM voor wat betreft de overtreding van de Pensioenwet niet. Naar aanleiding van aanvullend overleg met, en de door het bestuur gestuurde reactie aan, de AFM, heeft de AFM de normoverdragende brief van 16 december 2020 ingetrokken.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Door de Pensioenfederatie is na overleg met de Autoriteit Persoonsgegevens de Gedragslijn Verwerking persoonsgegevens ontwikkeld. Het pensioenfonds heeft zich gedurende het verslagjaar gehouden aan deze Gedragslijn. In het verslagjaar zijn er geen datalekken of andere AVG-overtredingen geweest die gemeld moesten worden aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Klachten en geschillen

Het pensioenfonds beschikt over een klachten- en geschillenregeling. Deze is ook op de website van het fonds gepubliceerd. In het verslagjaar zijn geen klachten ontvangen.

Integere bedrijfsvoering en risicobeheersing

Het beleid van het fonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. In dit kader heeft het bestuur de risico's van het fonds geanalyseerd. Een beschrijving van deze risico's alsmede de beheersingsmaatregelen zijn opgenomen in de ABTN van het fonds. In dit bestuursverslag wordt separaat verslag gedaan van de (mate van) risicobeheersing. Het bestuur is van mening dat met vorengenoemd risicobeleid, het periodiek (laten) uitvoeren van een ALM-studie, overige analyses alsmede overige periodieke rapportages zoals de risicomonitor en de administratieve rapportage, zorg wordt gedragen voor een integere bedrijfsvoering. Met de risicomonitor wordt de mate waarin recente volatiliteit doorwerkt in de (verwachte) ontwikkeling van de dekkingsgraad gemeten en wordt het bestuur in staat gesteld te beoordelen of het beleggingsbeleid in lijn is met de geformuleerde risicotoleranties.

Communicatie

Het fonds heeft een communicatieplan opgesteld. Het communicatieplan wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast. Via de website van het pensioenfonds (www.pensioenfondsrockwool.nl) wordt per doelgroep – werknemers, gepensioneerden en oud-werknemers – de specifiek voor deze doelgroep relevante informatie verstrekt.

Jaarlijks ontvangen de actieve deelnemers, de arbeidsongeschikte deelnemers met recht op premievrije pensioenopbouw en de pensioengerechtigden het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) inclusief toelichting. De gewezen deelnemers ontvangen eenmaal per vijf jaar een UPO.

Het UPO is ontwikkeld door pensioenfondsenkoepels en verzekeraars en geeft inzicht in de opgebouwde en eventueel nog te bereiken pensioenaanspraken. Doel van het UPO is dat alle pensioenuitvoerders eenzelfde pensioenoverzicht verstrekken waarmee (gewezen) deelnemers in staat worden gesteld om soortgelijke pensioenaanspraken uit meerdere bronnen afkomstig, bij elkaar op te tellen en te vergelijken. De aanspraken zoals vermeld in het UPO zijn eveneens zichtbaar in het nationaal pensioenregister. Via de website www.mijnpensioenoverzicht.nl kan elke burger door middel van de DigiD-code op eenvoudige wijze inzicht krijgen in de eigen (totale) pensioensituatie. Twee keer per jaar ontvangen alle actieven en gepensioneerden een nieuwsbrief van het pensioenfonds. Iedere twee jaar wordt voor de gepensioneerden een bijeenkomst georganiseerd. In 2021 zijn er, mede als gevolg van de Covid-maatregelen, geen fysieke bijeenkomsten geweest.

Uitvoeringskosten en kosten vermogensbeheer

Het bestuur werkt met een begroting voor de pensioen- en administratiekosten. Deze begroting wordt gedurende het jaar gevolgd. In 2020 heeft het fonds deelgenomen aan een benchmarkonderzoek van Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI) waarmee inzicht is verkregen in het kostenniveau van het fonds. De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat het fonds een gemiddeld kostenniveau heeft ten opzichte van vergelijkbare fondsen. Conform het in 2016 door de Pensioenfederatie gepubliceerde document "Aanbevelingen Uitvoeringskosten", zijn in navolgend kostenoverzicht de kosten van het pensioenbeheer en vermogensbeheer opgenomen. Het bestuur heeft kennisgenomen van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie over de mate waarin en de manier waarop pensioenfondsen hun uitvoeringskosten in beeld kunnen brengen en daarover kunnen rapporteren. Er wordt onderscheid gemaakt in de kosten van het pensioenbeheer en de kosten van het vermogensbeheer.

	2021	2020
Pensioenbeheer		
[a] Kosten per (actieve en pensioengerechtigde) deelnemer	€ 421,-	€ 366,-
Totaal pensioenuitvoerings- en administratiekosten	€ 935 duizend	€ 802 duizend
Aantal (actieve en pensioengerechtigde) deelnemers	2.222	2.192
Vermogensbeheer		
[b] Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,21%	0,21%
[c] Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,05%	0,06%
Totaal vermogensbeheerkosten	€ 1.017 duizend	€ 969 duizend
Totaal transactiekosten	€ 223 duizend	€ 255 duizend
Gemiddeld belegd vermogen	€ 479.558 duizend	€ 454.419 duizend

De kosten van het pensioenbeheer (zie a) bedragen per deelnemer € 421,- (2020: € 366,-) waarbij het aantal deelnemers gelijk is aan de som van het aantal actieve deelnemers en de gepensioneerden, totaal 2.222 (2020: 2.192). Bij de kosten van het pensioenbeheer worden de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten, € 935 duizend (2020: 802 duizend), zoals verantwoord in de jaarrekening meegenomen.

De stijging van de uitvoeringskosten heeft verschillende oorzaken. Met name hogere kosten voor de dienstverlening van AZL, onder meer ter voorbereiding voor het nieuwe pensioenstelsel en participeren in de assurance diensten, zorgen voor de stijging. Daarnaast zorgen hogere kosten voor risicomanagement en accountant voor de stijging. Tenslotte is er een voorziening getroffen voor kosten bestuursbureau.

Het pensioenfonds heeft in 2019 een maximaal aanvaardbaar kostenniveau per deelnemer vastgesteld voor pensioenuitvoering. Dit is bepaald op het gemiddelde van de peergroup blijkend uit de jaarlijkse IBI-rapportage. Op basis van de rapportage over het verslagjaar 2019 is dit maximaal aanvaardbare niveau € 428,-.

Het pensioenfonds heeft echter ook een groot aantal gewezen deelnemers. Dit zijn oud deelnemers die niet meer bij ROCKWOOL (de werkgever) in dienst zijn en hun pensioenaanspraken niet naar een nieuwe werkgever hebben meegenomen. Indien de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten worden verdeeld over alle actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers, bedragen de kosten van het pensioenbeheer in 2021 per persoon € 298,- (2020: € 254,-).

De kosten van vermogensbeheer worden berekend over het belegd vermogen van het fonds. In 2021 is het belegd vermogen gestegen naar € 490,5 miljoen. In 2021 zijn daardoor de kosten van vermogensbeheer in euro's gestegen. De kosten zijn opgedeeld in de categorieën beheervergoedingen, transactiekosten en overige kosten.

Beheervergoedingen

Dit zijn de fiduciaire kosten plus de beheerkosten die in de fondsen zijn ingehouden. Deze bedroegen in 2021 € 858.392,-. Dit is ondanks het gestegen vermogen lager dan de € 867.506,- die over 2020 is gerapporteerd. Onder meer de lagere beheerkosten voor de categorieën aandelen en vastrentende waarden hebben daaraan bijgedragen.

Voor deze kosten wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de werkelijk in 2021 afgerekende bedragen. Wanneer deze bedragen niet beschikbaar zijn, worden door de externe manager aangeleverde bedragen genomen. Wanneer nodig worden de kosten bepaald op basis van een schattingsmethodiek waarbij het gemiddeld belegd vermogen wordt vermenigvuldigd met de beheervergoeding.

Transactiekosten

Dit zijn kosten voor het maken van transacties, zowel in het reguliere portefeuillebeheer als ten behoeve van transitie. De transactiekosten bedroegen over 2021 € 223.236,-. In 2020 waren de kosten € 255.082,-. De lagere transactiekosten in 2021 zijn veroorzaakt door een geringer aantal transacties dan in 2020 toen als gevolg van de sterke fluctuaties op de financiële markten onder meer een herbalancering heeft plaatsgevonden.

Bij de bepaling van de transactiekosten van beleggingsfondsen wordt onderscheid gemaakt in directe en indirecte transactiekosten. Directe transactiekosten bij beleggingsfondsen betreffen de in- en uitstapvergoedingen en de indirecte transactiekosten zijn de kosten bij aan- en verkoop van beleggingstitels binnen het betreffende fonds. De Pensioenfederatie schrijft voor dat de transactiekosten die binnen de beleggingsfondsen worden gemaakt (de indirecte kosten) worden bepaald op basis van look through.

Overige vermogensbeheerkosten

De overige kosten zijn onder meer de kosten van bewaarloon, en indien van toepassing overige kosten zoals bankkosten en kosten met betrekking tot settlement, advies, monitoring en administratie. Deze overige kosten bedragen over 2021 € 158.400,- (2020 101.425,-).

Totaal

De totale kosten vermogensbeheer komen daarmee uit op € 1,240 miljoen (2020: € 1,224 miljoen). Ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de kosten vermogensbeheer 0,26% (2020: 0,27%).

Van het totaal aan vermogensbeheerkosten (beheerkosten plus overige kosten) van € 1.016.792,- is € 743.006,- rechtstreeks in rekening gebracht (zie de toelichting staat van baten en lasten).

Bij de rapportage van de kosten zijn de aanbevelingen en definities van de Pensioenfederatie in acht genomen. Dat wil zeggen dat de cijfers zijn gebaseerd op werkelijke kosten (indien aanwezig), hetzij een resultaat zijn van schattingen welke qua methodiek minimaal voldoen aan de vereisten van de Pensioenfederatie. Wanneer de beheerkosten zijn gefactureerd middels een factuur dan worden deze niet verwerkt in het resultaat van het beleggingsfonds, maar worden deze kosten verrekend met de cash op totaalniveau. Wanneer kosten worden bepaald op basis van schattingsmethodiek zijn deze wel verwerkt in de performance van het beleggingsfonds. De schatting van deze kosten wordt bepaald door het gemiddeld belegd vermogen te vermenigvuldigen met het standaardbeheervergoedingspercentage minus eventuele rebate fees. Wanneer de beheerkosten zijn gefactureerd middels een factuur dan worden deze niet verwerkt in het resultaat van het beleggingsfonds, maar worden deze kosten verrekend met de cash op totaalniveau. Wanneer kosten worden bepaald op basis van schattingsmethodiek zijn deze wel verwerkt in de performance van het beleggingsfonds. De schatting van deze kosten wordt bepaald door het gemiddeld belegd vermogen te vermenigvuldigen met het standaardbeheervergoedingspercentage minus eventuele rebate fees.

Kosten vermogensbeheer

Bedragen x € 1.000,-	Kosten vermogensbeheer				Totaal 2021	Totaal 2020
	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Transactie- kosten exclusief aan- en verkoop- kosten	Aan- en verkoop- kosten		
Kosten per beleggingscategorie						
Vastgoed	19	0	2	10	31	31
Aandelen	60	0	13	120	193	270
Private equity	0	0	0	0	0	0
Vastrentende waarden	453	0	18	60	531	511
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	532	0	33	190	755	812
Overige vermogensbeheerkosten						
Kosten vb pensioenfondsen en bestuursbureau	77	0	0	0	77	67
Kosten fiduciair beheer	327	0	0	0	327	310
Bewaarloon	0	0	0	0	0	23
Advieskosten vermogensbeheer	12	0	0	0	12	12
Overige kosten	69	0	0	0	69	0
Totaal overige vermogensbeheerkosten	485	0	0	0	485	412
Totaal kosten vermogensbeheer	1.017	0	33	190	1.240	1.224

Benchmarkonderzoek

Het fonds heeft deelgenomen aan het benchmarking onderzoek 2020 van het Institutioneel Benchmarking Instituut (IBI). Dit onderzoek betrof het verslagjaar 2019. In de rapportage van dit onderzoek worden de resultaten van de deelnemende fondsen afgezet tegen het universum en de peergroup. Daarbij wordt rekening gehouden met de determinanten van de uitvoeringskosten. Door het berekenen van een onafhankelijke kostennorm gebaseerd op de asset allocatie van het fonds en de gemiddelde kosten van vergelijkbare pensioenfondsen, kan het kostenniveau beter worden beoordeeld en worden gezien in relatie tot het beleggingsbeleid en het langjarig rendement. Bij pensioenbeheer worden de kosten per deelnemer vergeleken met de geboden service, de complexiteit van de pensioenregeling(en) alsmede de mate van automatisering.

In de IBI-rapportage is het fonds ondergebracht in de peergroup "ondernemingspensioenfondsen met minder dan 10 duizend deelnemers". Deze peergroup bestond uit 15 fondsen. De belangrijkste bevindingen uit de rapportage zijn de volgende.

Algemeen:

- De algemene kosten per deelnemer waren in 2019 30% boven het gemiddelde van de peergroup;

- Het percentage doorbelasting van de algemene kosten aan vermogensbeheer is met 7% lager dan het gemiddelde van de peergroep van 25%;
- Een hogere doorbelasting van algemene kosten aan vermogensbeheer zal leiden tot lagere kosten per deelnemer voor pensioenbeheer.

Vermogensbeheer:

- De excesrendementen van aandelen en vastrentende waarden zijn hoger dan het peergroep gemiddelde;
- Het excesrendement van vastgoed is lager dan het peergroep gemiddelde;
- De overige vermogensbeheerkosten zijn lager dan van de peergroep;
- De kosten voor aandelen en vastrentende waarden zijn lager dan de gemiddelde kosten van de peergroep.

Pensioenbeheer:

- De kosten per deelnemer op basis van de definitie van de Pensioenfederatie zijn lager dan het gemiddelde van de peergroep, de deelnemerskosten op basis van alle deelnemers zijn hoger;
- De kosten pensioenbeheer zijn de afgelopen vijf jaar gedaald met 16%, dit is een grotere daling dan voor de peergroep (-2%) en het universum (-3%).

De lagere kosten van het pensioenfonds ten opzichte van de peergroep op het terrein van vermogensbeheer hebben verschillende oorzaken. Allereerst heeft het pensioenfonds bij het vernieuwen van het contract in 2018 een kostenverlaging weten te realiseren. Daarnaast heeft het pensioenfonds een bewuste keuze gemaakt voor passieve beleggingen. Daarbij geldt overigens ook dat de hieraan verbonden kosten voor het pensioenfonds lager zijn dan de kosten van passief beleggen die is geconstateerd in de peergroep. Tenslotte heeft het pensioenfonds ook bewust gekozen voor een eenvoudige beleggingsportefeuille: er wordt bijvoorbeeld niet belegd in categorieën als private equity en direct vastgoed. Deze categorieën hebben veelal een hoger kostenniveau. Naar het oordeel van het pensioenfonds zijn de huidige kosten van vermogensbeheer passend bij de aard en omvang van de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds blijft alert op de hoogte van de beleggingskosten en de ontwikkeling daarvan in de markt. Het streven is deze kosten lager te laten zijn (blijven) dan het gemiddelde van de peergroep. Het bestuur heeft in 2021 besloten niet jaarlijks deel te nemen aan een extern benchmarkonderzoek. Reden hiervoor is dat er geen wijziging is aangebracht in de inrichting van de beleggingsportefeuille. Het is daarom niet te verwachten dat de eindresultaten wezenlijk afwijken van de hiervoor genoemde resultaten. Het bestuur beziet jaarlijks op basis van marktomstandigheden en de samenstelling van de beleggingsportefeuille of een nieuw benchmarkonderzoek wenselijk is en op welke wijze daarin wordt voorzien.

6. Financiële positie van het fonds

Ontwikkelingen in 2021

Het belegd vermogen van het fonds (inclusief liquide middelen, vorderingen en schulden beleggingen) nam in het verslagjaar toe met € 6,404 miljoen tot € 490,626 (2020: € 484,222 miljoen). Het portefeuillerendement op basis van total return bedroeg in 2021: 0,4%. Het renterisico is ultimo jaar voor ongeveer 60% afgedekt door middel van de DMR- fondsen van NNIP.

De voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening is ultimo 2021 vastgesteld op € 458,047 miljoen inclusief voorziening voor arbeidsongeschiktheid. De technische voorziening van het fonds is vastgesteld op basis van een door DNB voorgeschreven rekenrente.

Dekkingsgraad en solvabiliteitseisen

Op basis van de hiervoor genoemde beleggingen en technische voorzieningen bedraagt de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad per 31 december 2021 108,2%. Deze zogenaamde DNB-dekkingsgraad, die gehanteerd wordt voor de beoordeling of er sprake is van een dekkings- of reservetekort, is vastgesteld op basis van een door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedraagt 104,2%. Deze beleidsdekkingsgraad wordt berekend door het gemiddelde van

de afgelopen 12 dekkinggraden per maandeinde te nemen. Het Vereist Eigen Vermogen (VEV) onder het nFTK dient zodanig te zijn dat het fonds met 97,5% zekerheid volgend jaar voldoende vermogen heeft om de verplichtingen op marktconforme basis over te dragen. Het VEV wordt bepaald met behulp van een door DNB aangereikt standaardmodel. Het VEV bedraagt ultimo 2021 112,3%. Als de dekkinggraad lager is dan de vereiste dekkinggraad is er sprake van een reservetekort. Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,3%. Aangezien de dekkinggraad lager is dan de vereiste dekkinggraad, is per 31 december 2021 sprake van een reservetekort. Het bij DNB ingediende herstelplan 2021 van het fonds is daarom in het eerste kwartaal van 2022 geactualiseerd en is op 19 mei 2022 akkoord bevonden door DNB. In dit herstelplan is gerekend met een herstelperiode van 10 jaar.

ALM-studie

De laatste ALM-studie van het fonds is in 2018 afgerond. De ALM-studie heeft tot het inzicht geleid dat de premie naar verwachting ontoereikend zal zijn om een jaarlijkse opbouw van 1,875% te kunnen toezeggen. Ook wanneer het fonds zou overstappen van de huidige toetsrente op basis van 10-jaarsrentemiddeling naar die van zogenaamd verwacht rendement is een jaarlijkse opbouw van 1,875% niet haalbaar. Omdat het fonds zich in dekkingstekort bevindt, is het niet toegestaan om meer risico te gaan lopen dan het huidige risico(budget). In de ALM-studie zijn diverse varianten doorgerekend waarbij gekeken is naar de verhouding risico en rendement en waarbij het risicobudget niet stijgt. Het bestuur heeft in 2018 ervoor gekozen het kredietrisico aanmerkelijk terug te brengen door de matchingportefeuille in te vullen door middel van zogenaamde LDI- fondsen. Als gevolg hiervan, en de eerdere passieve invulling van de aandelenfondsen is risicoruimte ontstaan. In verband met het door de werkgever aangekondigde voornemen tot opzegging van de uitvoeringsovereenkomst per 1 januari 2019 of in de loop van 2019, had het bestuur besloten de risicoruimte vooralsnog niet in te vullen. Nadat duidelijk werd dat de uitvoeringsovereenkomst ook in 2020 zou worden voortgezet, heeft het bestuur door middel van een ALM-light getoetst in hoeverre het beleggingsbeleid nog passend was. Uit deze studie bleek dat, met een toekomsthorizon van drie jaar en rekening houdend met een aanstaande korting per eind 2020 uit hoofde van het MVEV, het bestaande beleggingsbeleid als passend kon worden gekwalificeerd. Voor 2022 is een nieuwe ALM-studie geagendeerd.

Uitkomsten haalbaarheidstoets

Jaarlijks wordt door het pensioenfonds een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Doel van de haalbaarheidstoets is onder meer inzicht te geven in de mate waarin pensioenfondsen in staat zijn in de toekomst toeslagen te verlenen op de (ingegane) pensioenen. In feite geeft de uitkomst van de haalbaarheidstoets daarbij aan of toekomstige pensioenuitkeringen inflatiebestendig zijn. Met de uitkomsten kunnen deelnemers pensioenfondsen beter met elkaar vergelijken. Sociale partners kunnen met de uitkomsten bepalen of de beoogde doelstellingen van de afgesproken pensioenregeling kunnen worden gerealiseerd. Voor het bestuur van het pensioenfonds zijn de uitkomsten van belang voor het bepalen van het financiële beleid van het pensioenfonds. Alle pensioenfondsen moeten dezelfde uitgangspunten hanteren bij het uitvoeren van de haalbaarheidstoets. De uitgangspunten zijn vastgesteld door DNB.

Een pensioenresultaat van 100% houdt in dat het pensioenfonds op de lange termijn in staat is de pensioenen zodanig te verhogen dat de inflatie wordt bijgehouden. Het pensioenresultaat wordt gedefinieerd als:

$$\frac{\text{De som van de verwachte uitkeringen inclusief verwachte toeslag o.b.v. het fonds beleid}}{\text{De som van de verwachte uitkeringen indien jaarlijks de volledige prijsindex zou worden toegekend}}$$

Het verwachte pensioenresultaat (horizon 60 jaar) voor het hele fonds bedraagt 90,5% (vanuit feitelijke positie ultimo 2020), dat betekent een koopkrachtverlies van gemiddeld 9,5%.

	Grens	Realisatie 2021
Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkinggraad	70,0%	90,5%
In een slecht weer scenario vanuit feitelijke dekkinggraad		68,5%

Premie

Voor de financiering van de pensioenregeling is tussen de werkgever en het pensioenfonds in de uitvoeringsovereenkomst overeengekomen dat een doorsneepremie (als percentage van de premiegrondslagsom) zal worden betaald. De premie bedraagt 32,6% van de premiegrondslag alsmede de waarde van een verlofdag voor medewerkers ouder dan 40 jaar. Het fonds gaat uit van een gedempte kostendekkende premie. Bij een gedempte premie wordt de premie berekend als de som van een voortschrijdend gemiddelde van de rentetermijnstructuur met een periode van 10 jaar. De feitelijk betaalde premie over 2021 bedraagt € 13,414 miljoen. De door het fonds ontvangen premie in 2021 was niet kostendekkend om een opbouw van 1,875% toe te zeggen. De opbouw is voor 2021 verlaagd naar 1,211%.

Toeslagverlening

Het fonds heeft, naar aanleiding van de uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 en het overleg met sociale partners, de toeslagambitie in 2015 opnieuw gedefinieerd. Op basis van de uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets is een volledige toeslagverlening in de toekomst niet te verwachten. Dit is voornamelijk het gevolg van de huidige externe factoren (marktomstandigheden ten aanzien van de rentestand). Elk jaar wordt het voor toeslag beschikbare vermogen vastgesteld. Voor zover het vermogen boven de beleidsdekkingsgraad van 110% uitkomt is toeslagverlening mogelijk. Bij een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en 130% is de toeslag een percentage van hetgeen er verleend zou moeten worden. Wanneer de dekkingsgraad hoger is dan 130% is volledige toeslagverlening mogelijk. Tevens kan dan door het bestuur worden besloten tot incidentele (inhaal)toeslagverlening.

Gezien de financiële positie van het fonds werd er in 2021 en wordt er opnieuw in 2022 geen toeslag verleend. De toeslagverlening voor deelnemers wordt gebaseerd op de CAO-loonronde van de werkgever. Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt de toeslagverlening gebaseerd op het CPI alle huishoudens sept/sept. Zodra de financiële positie dit toelaat kan het bestuur eventueel besluiten tot het toekennen van inhaaltoeslag. Onderstaand een overzicht van de toegepaste toeslag in vergelijking met de werkelijke toeslagfactoren:

Tabel per 1 januari	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Deelnemers						
Werkelijke toeslag	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toeslag factoren	3,60%	3,30%	0,00%	4,00%	2,00%	2,25%
Gewezen deelnemers/ gepensioneerden						
Werkelijke toeslag	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toeslag factoren	2,70%	1,30%	2,60%	1,88%	1,50%	0,30%

Verlaging

Wanneer de beleidsdekkingsgraad 5 jaar achter elkaar lager is dan 104,3% moeten de (opgebouwde) pensioenen worden verlaagd. Dit was eind 2020 het geval. Het fonds heeft toen gebruik gemaakt van de ministeriële mogelijkheid om de noodzakelijke pensioenverlagingen uit te stellen. Per eind 2021 was de beleidsdekkingsgraad lager dan 104,2%. Omdat de actuele dekkingsgraad wel hoger was hoeft het pensioenfonds de pensioenen niet te verlagen. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 112,3% moet een herstelplan worden gemaakt waaruit blijkt dat dit niveau weer binnen 10 jaar wordt gehaald. Op basis van de dekkingsgraad aan het begin van het jaar wordt bepaald of dat gaat lukken. De cijfers per 1 januari 2021 geven aan dat geen korting nodig is uit hoofde van het niet halen van de grens van 112,3%. Op basis van het geactualiseerde herstelplan blijkt dat uitgaande van de dekkingsgraad eind 2021 een herstel binnen 10 jaar naar het minimum reserवनiveau mogelijk is. Dit wordt naar de positie eind 2022 opnieuw geëvalueerd. Als blijkt dat herstel dan niet meer mogelijk is binnen de gestelde termijn van 10 jaar is een korting noodzakelijk. Het bestuur heeft

wel besloten dat een noodzakelijke korting kan worden verdeeld over 10 jaar wanneer herstel niet binnen 10 jaar lukt. Op deze manier wordt de jaarlijkse korting beperkt.

7. Pensioenregeling

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit voor de werknemers van ROCKWOOL B.V. alsmede de (directe of indirecte) dochtermaatschappijen waarvoor de CAO voor ROCKWOOL geldt (hierna te noemen werkgever). De wederzijdse verantwoordelijkheden, rechten en (financiële) plichten zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen met betrekking tot de aanmelding van deelnemers, premievaststelling, de wijze en het tijdstip van premiebetaling en het verlenen van toeslagen. Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit voor de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden en nabestaanden die rechten hebben verworven op grond van het pensioenreglement.

Dat geldt tevens voor arbeidsongeschikte deelnemers die premievrije rechten hebben opgebouwd in vorige regelingen. De regeling kan worden geclassificeerd als een collectieve beschikbare premieregeling. Indien de benodigde pensioenpremie voor de reglementaire opbouw dit maximum overschrijdt, zal dit leiden tot een verlaagde toekomstige pensioenopbouw. De pensioenregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst.

De belangrijkste kenmerken per 1 januari 2021 van de regeling zijn als volgt:

- Pensioensysteem: Pensioenregeling gebaseerd op voorwaardelijk geïndexeerd middelloon
- Pensioenleeftijd: 68 jaar
- Opbouw franchise: € 20.065,- (2021: € 19.368,-)
- Pensioengevend salaris: 12 x maandsalaris inclusief persoonlijke en/of ploegentoeslag plus 8% vakantietoeslag en eindejaarsuitkering tot maximaal € 114.866,- (2021: € 112.189,-)
- Premie franchise: € 20.504,- (2021: € 20.504,-)
- Pensioengrondslag: Pensioengevend salaris minus Opbouw Franchise
- Premiegrondslag: Pensioengevend salaris minus Premie Franchise
- Opbouwpercentage: Maximaal 1,875% van de pensioengrondslag, voor 2022 vastgesteld op 1,440% (2021: 1,211%)
- Nabestaandenpensioen: 70% van het ouderdomspensioen op opbouwbasis
- Wezenpensioen: 20% van het partnerpensioen
- Werknemersbijdrage: 12,6% van de premiegrondslag
- Werkgeversbijdrage: 20% van de premiegrondslag

Pensioenleeftijd 68 jaar

Voor het fonds is de pensioenleeftijd 68 jaar.

8. Beleggingen

Algemene ontwikkelingen

Totaal belegd vermogen

Het totaal belegd vermogen inclusief liquide middelen en vorderingen en schulden beleggingen per 31 december 2021 bedraagt € 490,626 miljoen. Voor de samenstelling van het belegd vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Beleggingsplan

In 2021 bleef de beleggingsportefeuille onveranderd. Hiermee blijft de portefeuille aansluiten bij de uitgangspunten van het fonds:

- Voorkeur voor eenvoud en gemak. Geen behoefte aan complexe en illiquide beleggingen.
- Renteaafdekking op maat en uitbesteding van alle werkzaamheden met betrekking tot onderpand-uitwisseling en EMIR-vereisten.
- Sterke voorkeur voor passief beleggen.
- Nadruk op verlaging van kosten van het vermogensbeheer.

In 2021 heeft het pensioenfonds een evaluatie uitgevoerd van de beleggingsmix middels een Strategische Asset Allocatie-studie. Dit heeft voor het beleggingsplan 2022 geleid tot het opnemen van de categorie Nederlandse hypotheken binnen de matchingportefeuille. De normweging hiervan bedraagt 10%-punt en dit wordt 50% - 50% gefinancierd uit NN Duration Matching Fondsen en Liquiditeiten. De beleggingsmix voor het fonds is vastgesteld op 70% vastrentende beleggingen, 25% zakelijke beleggingen en 5% vastgoedbeleggingen.

ESG-beleggingen

In het beleggingsplan is opgenomen dat het fonds niet wenst te beleggen in fondsen die opereren in strijd met de voorschriften aangaande milieu en klimaat, mensenrechten, kinderarbeid en discriminatie. Bij de keuze van beleggingen wordt rekening gehouden met de ESG-criteria van het pensioenfonds. De aandelen zijn belegd in fondsen die voldoen aan deze criteria. De aandelenbeleggingen vertegenwoordigen 26,0% (2020: 30,1%) van het totaal belegd vermogen. Verder heeft het bestuur van het pensioenfonds in 2021 de overtuigingen ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen bepaald. Dit heeft begin 2022 geleid tot het vaststellen van het nieuwe beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.

Terugblik

Macro economische ontwikkelingen 2021

Door een gunstig samenspel van factoren ontstond gedurende 2021 in vele landen een bovengemiddelde economische groei. Cruciaal daarbij was de heropening van de economieën door de wereldwijde uitrol van vaccins tegen de in 2020 uitgebroken pandemie. Consumenten konden hierdoor het extra spaargeld dat vanaf het voorjaar van 2020 was opgebouwd weer uitgeven. De financiën van huishoudens zagen er ook zeer gezond uit en er was volop krediet beschikbaar. Daarnaast was de winstgevendheid van bedrijven sterk aangetrokken en was het vertrouwen van ondernemers bovengemiddeld. De expansieve stemming in het bedrijfsleven kwam ook tot uiting in een zeer sterke vraag naar arbeid, die vervolgens ook gunstig was voor de consumentenbestedingen en het vertrouwen. Centrale banken in de ontwikkelde wereld hielden ondertussen vast aan hun monetaire beleidssteun, terwijl overheden additioneel voor een stevige begrotingsimpuls zorgden. In de VS ontstond deze steun na de verkiezingswinst en de meerderheid van de Democraten.

Een aantal opkomende markten bleef echter nog duidelijk worstelen met de pandemie. De lage vaccinatiegraad is niet gunstig voor de groei. In het laatste kwartaal van het jaar kwamen daar nog het risico bij van een groeivertraging in China als gevolg van problemen bij vastgoedgigant Evergrande.

Bij een krachtig herstel van de vraag bleef er door het virus evenwel sprake van aanbodbeperkingen. Dit laatste ontstond mede door de opkomst van de deltavariant van het coronavirus. De onevenwichtigheden tussen vraag en aanbod voor verschillende goederen en diensten resulteerde vanaf de tweede helft van het jaar in een groeivertraging en had een opwaarts effect op vele prijzen. Vooral de energieprijzen stegen in 2021 sterk. Centrale bank zinspeelden vanaf het midden van het jaar op afbouw van de steunaankopen, bedoeld om de inflatieverwachtingen te beheersen.

Financiële markten 2021

In het eerste deel van 2021 omarmden beleggers het reflatiethema (hogere groei en inflatie onder invloed van een ondersteunend monetair en begrotingsbeleid) volledig. Economische steun, verbeterende macrocijfers, de uitrol van vaccins en sterke winstcijfers zorgden voor koersstijgingen op de aandelenmarkten. Ook cyclische grondstoffen profiteerden van deze trend. Ook structurele veranderingen, het door de pandemie toenemende thuiswerken en de groei van e-commerce, drukten de prestaties van vastgoed.

De stijging van de rentes op staatsobligaties beperkte echter de rendementen op vastrentende waarden. Meer risicovolle obligaties deden het beter dan veilige staatsobligaties. Op de laatste categorie werden sterk negatieve rendementen behaald. Opkomende markten bleven achter bij de beleggingen in de ontwikkelde landen. Dit kwam onder meer omdat een aantal opkomende markten bleef worstelen met de pandemie.

Aan het einde van het jaar zwakte het reflatiethema duidelijk af door wat zwakkere macrocijfers, een hogere inflatie en een piek in de winstgroei. Dit zorgde vooral voor aandelen in grotere koersschommelingen.

Feitelijke allocatie

Strategische allocatie per 31-12-2021

	Strategische allocatie	Feitelijke allocatie¹⁾
Vastrentende waarden (inclusief liquiditeiten)	70,0%	68,5%
Aandelen	25,0%	26,0%
Vastgoed	5,0%	5,4%

Bandbreedtes

Voor ieder type belegging in de assetmix geldt de volgende bandbreedte:

Vastrentende waarden	+ of - 5%
Aandelen	+ of - 7%
Vastgoed	+ of - 2%

Verdeling rendement:

De beleggingsportefeuille van pensioenfonds Rockwool behaalde over 2021 een totaal rendement van 0,4%. Onderstaande tabel geeft een verder overzicht over de rendementen van de verschillende portefeuilles.

	Rendement	Benchmark
Vastrentende waarden	-9,4%	-9,5%
Aandelen	22,3%	21,9%
Vastgoed	36,3%	35,7%
Totaal rendement	0,4%	-0,3%

Onderstaand een overzicht van de rendementen over de afgelopen jaren.

Totale portefeuille

Het rendement op de totale portefeuille is in 2021 uitgekomen op 0,4%. De beleggingen van het pensioenfonds zijn ingedeeld naar een matching en een return portefeuille. Door deze administratieve indeling van de beleggingsportefeuille in twee componenten is het pensioenfondsbestuur in staat om de kwaliteit van haar beleggingsbeleid (waaronder het renterisicobeleid) en de onderliggende factoren beter te analyseren.

1) Het fonds belegt niet in de premiebijdragende onderneming.

Rendement matching portefeuille

Uitgangspunt is een renteaafdekking van 60% op basis van de swap-curve. Dit betekent dat de waarde van de matchingportefeuille voor circa 72%¹⁾ meebeweegt met de verplichtingen van het fonds op basis van de UFR-curve. De allocatie naar de matching portefeuille bedraagt 68% per 31 december 2021. Het rendement van de matching portefeuille bedroeg over 2021 -9,4% tegen een rendement op de benchmark van -9,5%.

DMR-fondsen

Het rendement op de DMR-fondsen bedroeg in 2021 - als gevolg van de gestegen rente -13,3%. Per ultimo 2021 was belegd in de DMR-fondsen M, L en XL. Deze fondsen verschillen vooral qua duratie. Van de fondsen wordt vooral gebruik gemaakt ter invulling van de beoogde renteaafdekking van 60% op basis van de swap-curve. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de (meer beperkte) bijdrage van de bedrijfsobligaties aan de renteaafdekking. De renteaafdekking bleef gedurende 2021 zowel voor de totale renteaafdekking als voor de renteaafdekking per looptijdsegment binnen de daarvoor opgestelde bandbreedtes.

Rendement Returnportefeuille

Het pensioenfonds belegt binnen de returnportefeuille naast twee passieve aandelenfondsen in vastgoed. De allocatie naar de returnportefeuille bedraagt 31,5% per 31 december 2021, bij een norm van 30%. De beperkt hogere weging komt voort uit marktontwikkelingen en uit zich in een overweging in aandelen (+1,0%). Ook de weging van vastgoed was ultimo 2021 iets boven de norm (5,4% versus 5,0%).

Het rendement van de returnportefeuille bedroeg over geheel 2021 24,4% bij een benchmarkrendement van 24,1%. Het rendement is als volgt opgebouwd:

- Het rendement van de aandelen in de ontwikkelde markten; deze renderden 23,9% (versus 23,3% benchmarkrendement).
- Het rendement van de aandelen uit opkomende markten; deze renderden 3,5% (versus 4,9% benchmarkrendement).
- Het rendement van vastgoed; deze beleggingscategorie renderde in het verslagjaar 36,3% (versus 35,7% benchmarkrendement).

Toelichting Returnportefeuille

Voor de mondiale aandelenmarkten was 2021 een goed jaar. Het is opvallend dat aandelen opkomende markten fors zijn achter gebleven bij de ontwikkelde markten. Dit komt onder andere door zorgen over China naar aanleiding van de Covid-pandemie. De outperformance van de returnportefeuille komt voornamelijk voort uit een selectie-effect binnen zowel aandelen als vastgoed. Binnen deze categorieën is het resultaat van de beleggingen beter geweest dan dat van de benchmark.

Toelichting vastgoed

De totale portefeuille heeft in 2021 een fors positief rendement gehaald van 36,3%, en heeft het daarmee iets beter gedaan dan de benchmark (35,7%). Het CBRE Eurosiris Fund wordt afgebouwd. Aan het einde van 2021 bedroeg de allocatie naar dit fonds nog € 24 duizend bij een totale belegging in vastgoed van circa € 26,7 miljoen.

Vooruitzichten

De economische normalisatie zet het komend jaar naar verwachting door. Desondanks kunnen verstoringen in de toeleveringsketen voor volatiliteit blijven zorgen. De noodsteun door centrale banken wordt daarbij langzaam afgebouwd om een verdere stijging van de inflatie te beteugelen. Op de middellange termijn zal de duurzaamheid van het herstel afhangen van de virusontwikkelingen, het tijdelijke karakter van de hoge inflatie, de bereidheid van beleidsmakers om accommoderend te blijven en het vrijkomen van extra spaargelden en private investeringen. Door een gebrek aan winstgevend alternatieven blijven beleggers risicovolle beleggingen omarmen en de markten opdrijven. In lijn met de te verwachten volatiele macro economische ontwikkelingen is enige terughoudendheid echter op zijn plaats.

1) Per 31 december 2021.

9. Risicoparaagraaf

Beleid integraal risicomanagement

Voor een financiële instelling zoals een pensioenfonds behoort het bewust aangaan en beheersen van financiële risico's tot de kerntaken. Daarnaast heeft het fonds te maken met een groot aantal niet-financiële risico's. Integraal risicomanagement (hierna: IRM) is een middel om de risico's waaraan het pensioenfonds is blootgesteld en de beheersing daarvan af te stemmen op de missie, visie en strategie van het pensioenfonds en daarmee in belangrijke mate bij te dragen aan de realisatie hiervan. In het IRM-beleid van het fonds wordt beschreven op welke wijze hieraan invulling wordt gegeven.

Het IRM-beleid beschrijft de volgende elementen:

- Het doel van IRM, namelijk:
 - Inzichtelijk maken in welke mate risico wenselijk en acceptabel is;
 - Inzicht geven in alle risico's;
 - Overzicht bieden om prioriteiten te kunnen stellen en;
 - Mogelijkheden bieden om bij te sturen naar een wenselijk niveau.
- Uitgangspunten en randvoorwaarden voor effectief IRM, zoals onder meer een integrale benadering, een gezonde risicocultuur waarin sprake is van risicobewustzijn en koppeling van impact van risico's aan de missie, visie en strategie van het pensioenfonds;
- Inrichting van de IRM governance organisatie en de sleutelfuncties. Hierin wordt de verdeling van taken en verantwoordelijkheden binnen het IRM beschreven, gebaseerd op het principe van 'three lines of defense';
- Inrichting van het IRM-proces. Dat betreft een herhalend proces (cyclus) en bestaat uit de stappen attitude (risicohouding), identificatie, analyse en evaluatie;
- Wijze waarop het pensioenfonds invulling geeft aan de processtappen (de methodiek);
- De wijze waarop het pensioenfonds invulling geeft aan monitoring en rapportage.

Het pensioenfonds heeft in overleg met sociale partners een risicohouding voor beleggingsrisico's vastgesteld. De kwalitatieve beschrijving en de kwantitatieve uitwerking van de risicohouding op basis van grenzen is vastgelegd in de ABTN. Op basis van deze risicohouding heeft het bestuur het beleggingsbeleid bepaald. Daarnaast heeft het pensioenfonds een risicohouding vastgesteld voor niet-financiële risico's. Dit bepaalt de gewenste mate van beheersing.

Risico's en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt beschreven aan welke risico's het pensioenfonds is blootgesteld, wat de voornaamste risico's zijn en wordt op hoofdlijnen ingegaan op de beheersing en monitoring daarvan.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar financiële risico's en niet-financiële risico's.

Financiële risico's

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het financiële ofwel solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De financiële risico's worden onder meer gemeten door middel van een periodieke ALM-studie en een jaarlijkse haalbaarheidstoets. Met betrekking tot financiële risico's worden de volgende risicocategorieën onderscheiden:

- Verzekeringstechnisch risico (actuariel);
- Beleggingsrisico.

Het beleggingsrisico wordt, naast de ALM studie, tevens gemeten aan de hand van het door DNB opgelegde standaardmodel voor het bepalen van het vereist eigen vermogen. Op basis van het standaardmodel bestaat het solvabiliteitsrisico voor het pensioenfonds uit de volgende risicocategorieën:

- Renterisico (S1);
- Zakelijke waarden risico (S2);
- Valutarisico (S3);
- Grondstoffenrisico (S4);
- Kredietrisico (S5);
- Verzekeringstechnisch risico (S6)
- Liquiditeit, Concentratie, Operationeel en Actief Beheer (S7 t/m S10).

Voor verdere kwalitatieve uitleg en kwantificering van deze risico's, alsmede de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt, wordt verwezen naar de risicoparagraaf bij de toelichting op de jaarrekening. Hier wordt tevens de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt uitgesplitst.

Twee belangrijke solvabiliteitsrisico zijn het renterisico en het zakelijke waarden risico. Het renterisico is het risico als gevolg van een mismatch tussen de looptijd van de verplichtingen en de bezittingen. Bij een rentedaling nemen de verplichtingen, als gevolg van een langere looptijd, sterker toe in waarde dan de bezittingen. Om deze mismatch te beperken dekt het pensioenfonds het renterisico gedeeltelijk af. Het pensioenfonds loopt daarnaast het risico op een waardedaling van de beleggingen in zakelijke waarden. Het pensioenfonds belegt bewust in deze risicovolle beleggingen om de ambitie, het realiseren van tenminste een nominaal pensioen, te kunnen halen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door onder meer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en landen.

Niet-financiële risico's

Met betrekking tot niet-financiële risico's worden de volgende risicocategorieën onderscheiden:

1. Pensioenbeheer	2. Vermogensbeheer	3. Interne processen en besluitvorming	4. Strategisch
1.1 Kwaliteit	2.1 Kwaliteit	3.1 Governance	4.1 Afhankelijkheid/draagvlak
1.2 Continuïteit	2.2 Continuïteit	3.2 Operationeel	4.2 Verandervermogen
1.3 Integriteit	2.3 Integriteit	3.3 IT	4.3 Beeldvorming extern
1.4 IT	2.4 IT	3.4 Juridisch	4.4 ESG
		3.5 Integriteit	

Een aantal categorieën is verder onderverdeeld in subcategorieën. Het pensioenfonds heeft concrete risicodefinities en –scenario's vastgelegd waarmee een concreet beeld bestaat van de risico's. Voor de geïdentificeerde risico's is door middel van een 'self assessment' bepaald hoe groot het risico wordt ingeschat, zowel in termen van kans en impact als in termen van bruto (zonder beheersmaatregelen) als netto (ná beheersmaatregelen). De ingeschatte risico's worden afgezet tegen de risicohouding en vervolgens wordt bepaald in hoeverre actie wenselijk is. Dit betreft een kosten/baten afweging die kan leiden tot het aanpassen van beheersing, het overdragen, het vermijden of het accepten van het risico. Het pensioenfonds heeft de methodiek en de uitkomsten van het 'self assessment' voor alle risicocategorieën vastgelegd.

Ter invulling van de monitoring is een proces ingericht dat leidt tot een rapportage aan het bestuur op kwartaalbasis over genoemde risico's. Hierin wordt gerapporteerd over wijzigingen in risico's en beheersing gedurende het kwartaal.

Ter illustratie van het IRM-proces worden hieronder enkele risico's beschreven.

Catastrofe risico

Onder catastrofes schaarst het fonds zowel 'Black Swans' als 'Perfect Storms'. 'Black Swans' zijn gebeurtenissen die niet eerder zijn waargenomen en waarvan dus ook niet bekend is of ze kunnen voorkomen. 'Perfect Storms' zijn gebeurtenissen die het gevolg zijn van onwaarschijnlijke samenloop van omstandigheden die elk voor zich bekend en hanteerbaar zijn, maar in hun samenhang een calamiteit opleveren. Uitzonderlijke, onvoorziene en onwaarschijnlijke gebeurtenissen kunnen een grote en soms een extreme invloed hebben op het rendement van een gevolgde (beleggings)strategie. Dit soort catastrofes komen niet voort uit een modelleerbaar toeval, maar uit onverwachte en onvoorziene gebeurtenissen dikwijls resulterend in financiële crashes.

Het bestuur realiseert zich dat dergelijke zoals hierboven omschreven onvoorspelbare omstandigheden, die buiten de directe invloedssfeer van het bestuur liggen, zich kunnen voordoen. Het bestuur beoordeelt het catastrofe risico als een strategisch risico en heeft daarbij een sterke risicobereidheid.

Rentemismatchrisico

De rentegevoeligheid op basis van de marktrente van de nominale pensioenverplichtingen is groter dan de rentegevoeligheid van de beleggingen. De fondsbeleggingen bestaan enerzijds uit 70% vastrentende waarden en anderzijds 30% zakelijke waarden. Bij een rentedaling stijgt de contante waarde van de verplichtingen door deze "mismatch" in rentegevoeligheid veel sterker dan de actuele waarde van de aangehouden beleggingen. Deze mismatch qua duratie (circa 20 van de verplichtingen versus circa 14 van de beleggingen) heeft grote impact op de dekkingsgraad van het fonds bij een rentewijziging.

Het bestuur beschouwt het renterisico als een financieel risico en het bestuur kent daarmee hier een sterke risicobereidheid aan toe. Het rentemismatchrisico wordt niet volledig afgedekt.

Om het negatieve effect van rentedalingen op de financiële positie te beperken en de nominale dekkingsgraad te beschermen dekt het fonds strategisch 60%, op basis van swaprente, van het renterisico af. Deze afdekking vindt plaats door middel van de DMR-fondsen van NNIP. Het overlaymanagement heeft het fonds uitbesteed aan NNIP. Het fonds dekt bewust niet het hele rentemismatchrisico af, aangezien een rentestijging een positief effect heeft op de dekkingsgraad. Het bestuur kiest voor bescherming van de nominale dekkingsgraad.

Uitgaande van de financiële situatie ultimo 2021 leidt een parallelle rentedaling van 1%-punt over alle looptijdsegmenten (beleggingsmix, verplichtingenstructuur):

- Bij nul renteafdekking tot een daling van de dekkingsgraad van circa 20%-punt;
- Bij een renteafdekking van bijna 60% tot een daling van de dekkingsgraad van circa 8%-punt.

Macro langlevenrisico

Dit risico verwijst naar de constatering dat we allen langer kunnen leven dan oorspronkelijk verwacht. Waar te nemen valt dat de levensverwachting van de werkende bevolking, met verschillen per sector, significant hoger is dan die van de totale bevolking. De stijgende levensverwachting en daarmee samenhangend de resultaten van het sterftegrondslagen-onderzoek leiden tot een stijging van de verplichtingen van het fonds, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het bestuur houdt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen rekening met de toekomstige levensverwachting van de verschillende groepen (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Er is sprake van een op de fondsspecifieke kenmerken toegesneden ervaringssterfte, bepaald door Willis Towers Watson. Dit resulteert in correctiefactoren voor ervaringssterfte.

Op macroniveau is in Nederland, en daarom ook op ons fonds, een belangrijke maatregel van toepassing door de verplichting tot langer doorwerken, i.e. het levensaanpassingsmechanisme. Er vindt dan langer pensioenopbouw plaats en gepoogd wordt om de gemiddelde uitkeringsduur te bestendigen. Dit geldt naast de slapers ook voor de actieve deelnemers van ons fonds.

Het bestuur beschouwt het macro langlevenrisico als een verzekeringstechnisch risico behorende tot de categorie financiële risico's.

Uitbestedingsrisico

Het bestuur heeft de uitvoering uitbesteed van de pensioenregeling (rechten- en uitkeringen-administratie), het vermogensbeheer en de financiële administratie, maar blijft als bestuur eindverantwoordelijk voor deze processen en resultaten. Uitbesteding draait om de afweging van zelf doen versus door derden op structurele basisactiviteiten te laten verrichten. De beslissing tot uitbesteding is van strategische aard. Periodiek wordt deze beslissing herijkt. Aan uitbesteding zijn belangrijke voordelen verbonden zoals schaalvoordelen (kosten), hogere kwaliteit (specialisatie) en continuïteit, maar brengt ook risico's met zich mee. Het uitbestedingsrisico houdt onder andere in dat de uitvoerders mogelijk niet conform contractuele bepalingen, SLA en/of mandaat handelen met daaraan verbonden materiële nadelen.

Voor de uitbesteede dienstverlening is door het fonds een drietal ISAE 3402 rapportages type II, alsmede een ISAE 3000 rapportage, beoordeeld. Deze rapportages hebben betrekking op de inrichting en werking van de interne beheersing op het vlak van pensioenbeheer en financiële administratie, vermogensbeheer en financieel balansrisicomanagement. De ISAE 3402 type 2-rapportages zijn tijdig verstrekt en zijn door het bestuur beoordeeld en na uitleg door AZL en NNIP akkoord bevonden.

Het bestuur heeft gedurende het verslagjaar de inhoud van periodieke rapportages over financiële en niet-financiële prestaties beoordeeld.

IT-risico

In 2021 is het eerder uitgevoerde risico-assessment niet-financiële risico's geactualiseerd waarin onder meer specifiek aandacht is besteed aan de IT-risico's van het fonds. Aan de hand van de ingeschatte inherente risico's en de reeds aanwezige beheersmaatregelen is in beeld gebracht waar aanvullende actie wenselijk en noodzakelijk werd geacht. De geïdentificeerde risico's liggen op een toelaatbaar en acceptabel niveau. De IT-risico's zijn verder onderdeel van de continue monitoring en onderdeel van de rapportage die op kwartaalbasis uit hoofde van risicomanagement plaatsvindt.

Crisisplan

Het bestuur heeft een crisisplan opgesteld als handelingsplan om adequaat en tijdig te reageren indien extreme situaties zich voordoen. Indien de dekkinggraad zich bevindt onder de kritieke dekkinggraad zullen onvoorwaardelijke pensioenkortingen kunnen volgen. Na toepassing van deze beheersmaatregelen acht het fonds het netto risico als acceptabel.

De risicobeheersings- en controlesystemen zijn erop ingericht om een redelijke mate van zekerheid te bereiken ten aanzien van de identificatie en het beheersen van risico's. Deze systemen kunnen geen volledige zekerheid bieden voor het daadwerkelijk behalen van de strategische, operationele en financiële doelstellingen, noch kunnen de systemen alle fouten van materieel belang, fraudegevallen en het niet voldoen aan alle relevante wet- en regelgeving volledig voorkomen. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om de kans op en de impact van de genoemde risico's waar mogelijk terug te brengen tot een niveau dat past bij het gewenste risicoprofiel van het fonds.

Inherente beperkingen aan beheersings- en controlesystemen

Het bestuur neemt daarbij in aanmerking dat hierbij sommige risico's geheel of grotendeels buiten zijn invloedssfeer liggen zoals bijvoorbeeld demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen op de financiële markten.

Terugblik IRM

De sleutelfunctiehouder risk is betrokken bij de voorbereiding van bestuursbesluiten en rapporteert op kwartaalbasis relevante wijzigingen in risico's.

De beleidsdekkinggraad is in boekjaar 2021 gestegen naar 104,2% ultimo 2021. Het solvabiliteitsrisico is hierdoor afgenomen.

In 2021 heeft een herijking plaatsgevonden van de risicocategorieën en de daarin onderkende risico's. Van de 50 geïdentificeerde risicocategorieën zijn er, na risicobeheersing, 48 als acceptabel of toelaatbaar en twee als zorgwekkend gekwalificeerd. Geen enkel risico is als onacceptabel gekwalificeerd. De twee als zorgwekkend gekwalificeerde risico's zijn de kwaliteit van het pensioenbeheer door AZL en de continuïteit van de bestuursondersteuning. Door AZL zijn verbetertrajecten ingezet. Deze moeten ervoor zorgen dat het netto risico wordt teruggebracht naar toelaatbaar. Voor het waarborgen van de continuïteit van bestuursondersteuning heeft het bestuur actie ondernomen om in 2022 eveneens tot een verlaging van het netto risico te komen.

De afhankelijkheid en het draagvlak van het pensioenfonds van/bij de werkgever/sociale partners is in 2021 als acceptabel gekwalificeerd. Er is nog steeds een grote afhankelijkheid. Het niet opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst en het zetten van verschillende bestuurlijke stappen zorgt ervoor dat het risico niet langer als hoog wordt gekwalificeerd.

Vooruitblik IRM

In het IRM-jaarplan 2022 zijn vijf speerpunten benoemd:

- De toekomst van het pensioenfonds: het transitietraject naar het nieuwe pensioenstelsel;
- Toetsing van de werking van beheersmaatregelen;
- Risico bewustzijn verder verbeteren;
- IRM inbedden in de besluitvormingscyclus en;
- Het opnieuw vaststellen van de risicohouding.

Deze onderwerpen zijn opgenomen in de jaarkalender.

Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2020	1.211	960	981	3.152
Mutaties door:				
– Nieuwe toetreding	0	0	0	0
– Ontslag met premievrije aanspraak	-70	70	0	0
– Waardeoverdracht	0	-73	0	-73
– Ingang pensioen	-28	-25	82	29
– Afkoop	0	-1	-8	-9
– Overlijden	-3	-8	-46	-57
– Andere oorzaken ¹⁾	105	-6	-2	97
Mutaties per saldo	4	-43	26	-13
Stand per 31 december 2021	1.215 ²⁾	917	1.007	3.139

Specificatie pensioengerechtigden

	2021	2020
Ouderdompensioen	694	680
Partnerpensioen	299	286
Wezenpensioen	14	15
	1.007	981

1) Dit betreft voornamelijk eliminaties van dubbeltellingen (van pakketten naar unieke telling).

2) Waarvan 64 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid.

10. Toekomstparagraaf

In de zomer van 2021 hebben sociale partners aangegeven de uitvoeringsovereenkomst in 2022 te willen voortzetten. Dit met name in verband met de op dat moment onbekende uitwerking van de wetgeving van het nieuwe pensioenstelsel en daarmee samenhangende onduidelijkheid over de gevolgen van keuzes. Het eerder uitgesproken voornemen om de uitvoeringsovereenkomst te willen opzeggen is daarmee vooralsnog niet uitgevoerd. Voor het pensioenfonds is dit standpunt reden geweest zich organisatorisch te gaan voorbereiden op een eventuele transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarbij heeft het bestuur ook de resterende levensduur van het pensioenfonds vastgesteld op vier jaar. Dit is gedaan om ook de beleggingen van het pensioenfonds te laten aansluiten bij de langere levensduur van het pensioenfonds. Het bestuur houdt echter nog steeds rekening met een mogelijke opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever.

Het bestuur voert overleg met sociale partners over de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel. Sociale partners moeten tijdig een keuze maken voor het soort pensioencontract en de pensioenuitvoerder daarvan. Het bestuur probeert sociale partners te ondersteunen bij het maken van keuzes en heeft sociale partners een tijdspad geschetst voor de overgang naar het nieuwe pensioencontract. Daarnaast houdt het bestuur oog voor alternatieven voor het geval sociale partners de uitvoeringsovereenkomst beëindigen voor de overgang naar het nieuwe pensioencontract. Uitgangspunt voor het bestuur daarbij blijft dat, voor zover mogelijk, verlaging van pensioenen wordt voorkomen.

Sinds 2014 kent het pensioenfonds een Raad van Toezicht als intern toezichthouder. Door het vertrek van mevrouw Oostenbrink per 1 januari 2022 en het bereiken van de maximale zittingsduur van de heer De Valck per 1 juli 2022, heeft het bestuur de organisatie van het intern toezicht in heroverweging genomen. Daarbij heeft het bestuur geconcludeerd dat de redenen voor de in 2014 gemaakte keuze voor een Raad van Toezicht zijn komen te vervallen. Na advies van het Verantwoordingsorgaan heeft het bestuur besloten met ingang van 1 juli 2022 het intern toezicht weer vorm te geven door middel van een visitatiecommissie. Met deze visitatiecommissie worden door het jaar verschillende aanvullende contactmomenten gepland.

De gestegen inflatie en rente hebben de bijzondere aandacht van het bestuur. In 2022 wordt een ALM-studie uitgevoerd waarin verschillende economische scenario's worden betrokken. De uitkomsten van de ALM-studie bepalen of herinrichting van de beleggingsportefeuille wenselijk is.

Sinds eind februari 2022 is er een oorlog gaan de Oekraïne. Er is sprake van een grote humanitaire ramp. De oorlog heeft daarnaast ook gevolgen voor de economie en de financiële markten. De oorlog en de daardoor opgelegde sancties aan Rusland hebben directe gevolgen voor de voedsel- en energiemarkten en zullen mogelijk voor een toenemende inflatie zorgen. Hoe een en ander zich verder ontwikkelt, is op dit moment onzeker. Belangrijk is uiteraard ook hoe de financiële markten wereldwijd reageren op het voortduren van de oorlog in Oekraïne en de mogelijke invloed hiervan op onze beleggingen. Diverse factoren spelen hierin een rol waaronder de verschillende sancties van de Europese Unie en de Verenigde Staten tegen Rusland. De zeer beperkte beleggingen van het pensioenfonds in Rusland worden afgestoten.

Vastgesteld te Roermond, 20 juni 2022

Het bestuur

Dhr. R. Donders
(voorzitter)

Dhr. E. Bosman
(secretaris)

Dhr. G. Monsieur

Dhr. W. Koch

Verslag van de compliance officer

Inleiding

Compliance is 'het bewerkstelligen van een integere bedrijfsvoering van de stichting en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving en alle (relevante) interne regelgeving waaronder de gedragscode'. Het fonds heeft een gedragscode die wordt nageleefd door de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en andere aan het fonds verbonden personen. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen teneinde belangenconflicten (of schijn daarvan) tussen het fonds en de verbonden personen te voorkomen.

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het waarborgen van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

De Compliance Officer geeft hier invulling aan door het toezicht op de naleving van de Pensioenwet en de Wet op het Financieel Toezicht als ook de interne procedures en gedragsregels zoals de gedragscode van het fonds.

Rapportage over het boekjaar 2021

In de vergadering van 25 mei 2022 is door de Compliance Officer over de compliance-werkzaamheden gerapporteerd en een toelichting gegeven.

In de compliance-rapportage over 2021 is aangegeven, dat:

- De meldingen die de verbonden personen in 2021 hebben gedaan, vallen binnen de normen van de gedragscode van het pensioenfonds;
- Diverse compliance gerelateerde documenten zijn gecontroleerd en akkoord bevonden;
- Er geen meldingen zijn geweest van onbehoorlijk handelen;
- Er geen meldingen zijn geweest en/of signalen zijn ontvangen met betrekking tot fraude;
- Er is een aantal meldingen van operationele incidenten geweest, maar geven geen aanleiding tot nader onderzoek;
- De aanbevelingen voor 2021 uit de rapportage 2020 in voldoende mate door het bestuur zijn opgevolgd;
- De sanctiewetgeving is nageleefd.

Over 2021 is een quickscan verricht om vast te stellen of de kern-uitbestedingspartijen, AZL en NNIP, voldoen aan een aantal voor het pensioenfonds van belang zijnde integriteitsnormen. Er zijn geen bevindingen. In het kader van opzet en bestaan kan vastgesteld worden dat de uitbestedingspartners beleid op een specifiek thema hebben en dat dit passend is voor het pensioenfonds. Tevens kan worden geconcludeerd dat het beleid in de compliance-cyclus van de uitbestedingspartner is opgenomen.

De aanbevelingen voor 2021 zijn overgenomen.

Aanbevelingen 2022

De aanbevelingen zijn gesplitst in 2 onderdelen: algemene ontwikkelingen en specifieke aanbevelingen voor het pensioenfonds. De belangrijkste aanbevelingen worden hierna weer gegeven

Algemeen

- SIRA: integrity risk appetite beoordelen & beheersing integriteitsnormen
- Registratie dan wel extra screening van integriteitsnormen, zoals nevenfuncties, geschenken en uitnodigingen
- Sanctiescreening: Bepalen van de effectiviteit van de beheersing van sanctiewetgeving
- Inzicht krijgen en houden in het integriteitsbeleid (opzet, bestaan en werking) van de aanbestedingspartij is daarbij noodzakelijk, net als een periodieke evaluatie hiervan.

Specifiek

- De naleving van de routing bij uitnodigingen door verbonden personen. Op grond van de gedragscode van het pensioenfonds dienen verbonden personen een uitnodiging te laten goedkeuren door de voorzitter van het bestuur en te melden aan de Compliance Officer.
- Het proces van melding en goedkeuring van het hebben van een financieel belang in een zakelijke relatie van het pensioenfonds bij de verbonden personen te verduidelijken en onder de aandacht te brengen van de verbonden personen.
- Aandacht voor tijdige melding datalekken (binnen 72 uur) door AZL.

Mr. P.R.F. de Koning
Partner TriVu

Verslag van de Raad van Toezicht

Verantwoording Intern Toezicht 2021

De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht (RvT) worden bepaald door wet- en regelgeving en door wat is opgenomen in de statuten en reglementen van het pensioenfonds.

De RvT is verheugd dat het Bestuur op een aantal belangrijke dossiers opnieuw adequaat heeft gehandeld. Net als in de afgelopen jaren heeft het bestuur ook in 2021 veel aandacht besteed aan de toekomst van het pensioenfonds en in dat verband aan de relatie met de sociale partners en de werkgever in het bijzonder. Het bestuur is hierover veelvuldig in overleg getreden met de werkgever, sociale partners, het Verantwoordingsorgaan en de RvT. De verwachting was de afgelopen jaren dat de werkgever de uitvoeringsovereenkomst zou opzeggen. Mede door de ontwikkelingen op het gebied van het pensioenakkoord, door het niveau van de dekkingsgraad van het fonds en ook door de kostenconsequenties van het tussentijds opzeggen, heeft de werkgever de uitvoeringsovereenkomst nog niet opgezegd. Het bestuur heeft besloten uit te gaan van continuïteit van de uitvoeringsovereenkomst. In de tussentijd heeft ook het nieuwe pensioencontract in 2021 aandacht gevraagd van het bestuur.

Daarnaast waren begin 2021 de zorgen om de financiële positie nog niet verdwenen. In de loop van 2021 ontwikkelde de financiële positie zich echter positief. Verder kon het bestuur de pensioenopbouw voor 2022 weliswaar verhogen, maar deze is nog ver verwijderd van de beoogde pensioenopbouw.

Dit heeft ertoe geleid dat het bestuur ook in 2021 extra aandacht heeft besteed aan de communicatie richting de verschillende belanghebbenden. Door de combinatie van onzekerheid over de toekomst van het fonds, het nieuwe pensioencontract en de pensioenopbouw was het helder uitleggen hiervan in de communicatie ook het afgelopen jaar niet eenvoudig. De RvT vindt dat het Bestuur hier opnieuw in is geslaagd.

De RvT beveelt het bestuur aan het contact met de werkgever, sociale partners en het Verantwoordingsorgaan voort te zetten en daarin initiatief te nemen om te komen tot de inrichting van een nieuw pensioencontract en besluitvorming over het transitie FTK. Ook beveelt de RvT het bestuur aan het Verantwoordingsorgaan in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen over de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten. Daarnaast beveelt de RvT het bestuur aan de mandaatrichtlijnen van de vermogensbeheerders die worden aangesteld of geëvalueerd expliciet goed te keuren en de SLA-rapportages van de vermogensbeheerder in het bestuur te bespreken en de conclusies van die bespreking vast te leggen. Verder beveelt de RvT het bestuur aan een herkenbare koppeling van risico's aan onderwerpen op de bestuursagenda in te richten en de periodieke bespreking en follow-up en vervolgstappen expliciet vast te leggen. Tot slot beveelt de RvT het bestuur aan de effectiviteit van de communicatie gedurende het jaar te meten en zo nodig de communicatie(-middelen) daarop aan te passen.

De RvT heeft in een afzonderlijke rapportage haar bevindingen en aanbevelingen verwoord. Deze rapportage is besproken met het bestuur. Op basis van de opgedane ervaringen hebben wij er alle vertrouwen in dat het bestuur adequaat opvolging geeft aan onze bevindingen en aanbevelingen en ook nieuwe uitdagingen weloverwogen zal oppakken.

Raad van Toezicht:

H. de Valck (voorzitter)

I. Nijhuis

M. Oostenbrink (tot en met 31 december 2021)

13 juni 2022

Reactie van het bestuur

Het bestuur dankt de Raad van Toezicht nadrukkelijk voor haar inzet en inbreng in 2021 en de rapportage over dit jaar. De raad heeft op gestructureerde, gedegen en transparante wijze invulling gegeven aan zijn taken en bevoegdheden. Het overleg heeft plaatsgevonden in een goede sfeer. Het bestuur herkent de aanbevelingen, die gedurende het jaar ook al met de raad zijn besproken en zal deze meenemen bij zijn werkzaamheden. Aan een aantal van de door de raad genoemde onderwerpen en bevindingen wordt ook in dit jaarverslag aandacht besteed.

In verband met de keuze om in de toekomst het intern toezicht vorm te geven door middel van een visitatiecommissie betekent dat dit het laatste volledige verslagjaar was waarin sprake was van een Raad van Toezicht. In de afgelopen acht jaar heeft de Raad van Toezicht bijgedragen aan de doelstelling van professionalisering van het pensioenfonds en daarbij gefungeerd als een positief kritische adviseur. Het bestuur kijkt dan ook terug op een vruchtbare periode waarin het pensioenfonds toekomstbestendig is gemaakt.

Verslag van Verantwoordingsorgaan

1. Hoofdtaken verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan (VO) heeft als hoofdtaken:

- Het adviseren van het Bestuur over de in de Pensioenwet opgenomen onderwerpen. Er zijn geen aanvullende adviesbevoegdheden aan het VO toegekend.
- Het zorgdragen dat het Bestuur verantwoording aflegt over:
 - het handelen van het Bestuur,
 - het door het Bestuur uitgevoerde beleid en
 - de beleidskeuzes van de toekomst.

Jaarlijks wordt hierover een oordeel uitgesproken met onderstaand verslag. Gedurende het jaar wordt het handelen van het Bestuur gevolgd. Indien nodig wordt direct toelichting gevraagd.

Het VO geeft in dit verslag een oordeel over het kalenderjaar 2021. De door de sociale partners in de pensioenovereenkomst vastgelegde inhoudelijke pensioenafspraken, inclusief de daarbij afgewogen belangen, maken geen deel uit van het vormen van het oordeel.

In het onderstaande verslag zal een verdere toelichting gegeven worden met onderbouwing, alsmede een aantal aanbevelingen.

2. Activiteiten/bronnen voor oordeelsvorming 2021

Net als 2020 werd het jaar 2021 beheerst door de Corona-pandemie. Het bestuur heeft hierin ook in 2021 adequaat op geschakeld en gewerkt. Het contact tussen het dagelijkse bestuur onderling en met de uitvoeringsinstanties en de fondsorganen geschiedde veelal door middel van digitaal overleg.

De coronacrisis en de economische en financiële situatie hebben ertoe geleid dat gedurende het jaar de financiële positie van het fonds nog steeds onder druk stond, echter door het stijgen van de rente en goede aandelenrendementen zijn voor het komende jaar pensioenkortingen niet aan de orde.

In 2021 is diverse malen gesproken door het bestuur en de sociale partners over het voornemen van de werkgever om de uitvoeringsovereenkomst op te zeggen. Door de nog onbekende uitwerking van onderdelen van de nieuwe pensioenwetgeving en de ontwikkeling van de dekingsgraad van het fonds, maar ook door de kostenconsequenties van het tussentijds opzeggen, heeft de werkgever de uitvoeringsovereenkomst nog niet opgezegd. Het bestuur heeft besloten uit te gaan van continuïteit van de uitvoeringsovereenkomst. Ultimo 2021 heeft het bestuur de verwachte resterende levensduur van het pensioenfonds gesteld op vier jaar.

Dit betekende dat het bestuur moest gaan nadenken en voorbereidingen moest gaan treffen over de gevolgen van de nieuwe pensioenwetgeving voor het fonds.

Al met al dus wederom een jaar waarin adequate en zorgvuldige communicatie met alle belanghebbenden niet gemakkelijk was. Het VO spreekt derhalve haar waardering uit voor de extra inzet die het bestuur heeft gedaan om alle geledingen mee te nemen in bovengenoemde onderwerpen.

De belangrijkste gebeurtenissen voor het VO in 2021 :

- Het VO heeft in 2021 drie reguliere vergaderingen gehad en één sessie voor het jaarverslag. Tijdens de reguliere vergaderingen dienen de notulen van de bestuursvergaderingen als belangrijkste input en daarnaast worden ook de andere gedeelde stukken besproken. De heer Reuling van het bestuursbureau neemt ook deel aan de reguliere vergaderingen, om direct vragen te beantwoorden en toelichting te geven. Daarnaast hebben de leden van het VO diverse malen via email standpunten gedeeld.
- Het VO heeft driemaal overleg gehad met het bestuur en tweemaal met de Raad van Toezicht. Daarnaast heeft er regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de voorzitter van het VO en de voorzitter van het bestuur en de voorzitter van de Raad van Toezicht.
- Gedurende het jaar is het VO diverse malen door het bestuur bijgepraat over de toekomstverkenning van het fonds, de stand van zaken ten aanzien van het overleg met werkgever en sociale partners, de mogelijke opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever en de mogelijk daaropvolgende overgang naar een andere uitvoerder.
- Het VO heeft in 2021 met het bestuur uitvoerig van gedachten gewisseld over de pensioen-opbouwkorting 2021 en de communicatie hierover naar de belanghebbenden.
- De zittingstermijn van de heren Ruijters en van der Meulen als vertegenwoordiger respectievelijk van de werkgever en van de werknemers in het VO liep per 1 juli 2021 af. Beiden zijn herbenoemd als VO-lid voor een termijn van 3 jaar;
- Mevrouw Oostenbrink (lid van de RvT) heeft in 2021 aangegeven per 31 december 2021 te zullen stoppen met haar activiteiten voor de RvT. Aangezien de laatste zittingstermijn van de heer Valck (voorzitter RvT) per 1 juli 2022 eindigt, heeft het bestuur het voornemen in 2022 over te gaan naar een Visitatiecommissie; hiervoor is in 2022 advies aan het VO gevraagd.

3. Uitgebrachte adviezen

In 2021 heeft het VO geen nieuwe formele adviezen uitgebracht.

- Wel heeft het VO het bestuur geadviseerd blijvend aandacht te besteden aan de kwaliteit van de communicatie. Communicatie die voor alle partijen, actieven, gepensioneerden en slapers begrijpelijk is vindt het VO zeer belangrijk.
- Daarnaast is het positieve advies betreffende het beloningsbeleid niet gewijzigd ondanks de opmerkingen van de RvT.
- Het communicatiejaarplan 2022 is door het VO besproken met het bestuur (de heer Monsieur); op- en aanmerkingen van het VO zijn besproken en in de definitieve versie meegenomen.

4. Oordeel over beleid en uitvoering

Het bestuur geeft in haar visie aan een stabiel en toekomstbestendig beleid te willen voeren en daarbij te streven naar draagvlak en vertrouwen. Het pensioenfonds wil letterlijk en figuurlijk dichtbij de deelnemers staan (Abtn).

Binnen het beleid dat aan deze visie invulling moet geven, ziet het VO de volgende kritische elementen in de uitvoering:

- Stabiliteit en toekomstbestendigheid;
 - Professionalisering van het Bestuur en van het risicomanagement;
 - Ontwikkelen van een visie op de toekomstbestendigheid van het fonds;
- Draagvlak en vertrouwen;
 - Samenwerking en communicatie met fondsorganen, met name RvT en VO;
 - Frequente communicatie naar alle geledingen;

Het VO heeft onder andere het verslag van Bevindingen van de RvT gebruikt als basis voor de beoordeling van het beleid en de uitvoering. Hierna wordt eerst de reactie van het VO op dit verslag besproken. Vervolgens wordt een korte eigen visie van het VO op het functioneren van het bestuur gegeven.

De RvT heeft haar bevindingen duidelijk weergegeven in haar verslag van bevindingen en daaraan heldere aanbevelingen gekoppeld. Het VO onderschrijft de bevindingen van de RvT. Het VO is tevens van mening dat de ingezette positieve ontwikkeling is gecontinueerd en dat het Bestuur op belangrijke dossiers adequaat heeft gehandeld.

Het VO wil de volgende hoofdpunten uit de aanbevelingen van de RvT benadrukken:

- Het contact met de werkgever, sociale partners en het VO voort te zetten met name gericht op de inrichting van een nieuw pensioencontract, besluitvorming over het transitie FTK en de toekomst van het fonds.
- Het actualiseren van het geschiktheidsprogramma voor het bestuur.
- Het tijdig in gelegenheid stellen (daar waar vereist) advies uit te laten brengen door het VO;
- Blijvende aandacht te houden voor de financiële situatie van het fonds, het beleggingsresultaat en de totale kosten vermogensbeheer;
- Ook in 2022 blijvend aandacht te houden in de communicatie voor de complexiteit van de diverse ontwikkelingen en hierbij ook specifiek rekening te houden met zoveel mogelijk duidelijkheid over de impact voor de individuele deelnemer.

Het VO had voor 2021 een aantal aandachtgebieden vastgesteld. Hierna wordt de bevinding van het VO op elk van deze punten toegelicht.

- De toekomstsituatie van het fonds en de tijdige besluitvorming/voorbereiding van de te maken keuzes.

Bevinding VO: Het VO constateert dat door het niet-opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst het bestuur uitgaat van continuïteit van het fonds. Mede daarom is het van belang dat het bestuur initiatief neemt om alle geledingen mee te nemen in de gevolgen en de te maken keuze van het nieuwe pensioenstelsel. Het VO vindt dat het bestuur voldoende initiatief neemt, maar spreekt wel zijn zorg uit of er voldoende urgentie van de gevolgen van het nieuwe pensioenstelsel bij sociale partners wordt gevoeld.

- De kwaliteit en effectiviteit van de communicatie naar alle belanghebbenden.

Bevinding VO: Het VO constateert, dat de communicatie, zowel op papier als digitaal (website) voldoende is, echter, het VO vraagt meer aandacht voor de individuele gevolgen van maatregelen.

5. Aanbevelingen

- Het tijdig informeren/aanleveren van stukken aan het VO bij advies-plichtige zaken en bij zaken waarbij het bestuur de mening van het VO van belang acht, zodat het VO voldoende voorbereidingstijd heeft om tot een gedegen oordeel te komen, blijft naar de mening van het VO, een aandachtspunt voor het bestuur;
- Blijvend aandacht te besteden aan de kwaliteit en effectiviteit van de communicatie. Communicatie die voor alle partijen (actieven, gepensioneerden en slapers) begrijpelijk is en die (indien mogelijk) duidelijkheid geeft over de impact voor de individuele deelnemer;
- Aangezien een mogelijke opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever voorlopig niet aan de orde is, alle aandacht te richten op het nieuwe pensioenstelsel en hiervoor op korte termijn een stappenplan op te stellen om zich zodoende voor te bereiden op de gevolgen voortvloeiend uit het pensioenakkoord;
- De dialoog met de fondsorganen te blijven voeren over toekomstige ontwikkelingen en gezamenlijk te blijven werken aan een open, transparante en rolzuiwere wijze van werken.

6. Aandachtgebieden voor 2022

De aandachtgebieden voor 2022 van het VO zijn het volgen van de activiteiten van het bestuur op het vlak van:

- De toekomstsituatie van het fonds en de tijdige besluitvorming/voorbereiding van de te maken keuzes;
- De kwaliteit en effectiviteit van de communicatie naar alle belanghebbenden (deelnemers, gepensioneerden en slapers);
- De werkzaamheden, opleidingen en te maken keuzes voor invoering van het nieuwe pensioenstelsel;
- Mogelijke instelling van een Visitatiecommissie ter vervanging van de huidige RvT.

Mei 2022

J. Ruijters (Voorzitter)

K. Goossens

J. van der Meulen

C. Kocken

Reactie van het bestuur

Het bestuur dankt het VO voor haar inzet in het afgelopen jaar. Het bestuur is van mening dat de relatie met het VO het afgelopen jaar geïntensiveerd is, mede doordat er regelmatig overleggen zijn ingepland om de voortgang van het overleg met sociale partners te bespreken.

Het bestuur deelt de zorg van het VO dat het lijkt dat urgentie bij sociale partners onvoldoende wordt gevoeld. Evenals het VO wil het bestuur belanghebbenden graag informeren over individuele gevolgen van maatregelen. Daarbij is echter een belemmering dat met het inzichtelijk maken van deze individuele gevolgen aanzienlijke investeringen vergen. Het bestuur wil de kosten beheersen, hetgeen ook in het belang is van alle belanghebbenden.

Het bestuur onderschrijft de aanbevelingen van het VO en streeft ernaar die in 2022 op een voor het VO bevredigende manier in te vullen.

De door het VO genoemde aandachtsgebieden voor 2022 zijn onderdeel van de bestuursagenda en zullen daarom zeker de benodigde aandacht van het bestuur krijgen. Het bestuur verheugt zich op een voortzetting van het plezierig, constructief en vruchtbaar overleg met het VO.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming van het resultaat; in duizenden euro)

Activa	2021	2020
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Onroerende zaken	26.650	20.586
Zakelijke waarden	127.791	145.769
Vastrentende waarden	288.980	297.555
Overige beleggingen	47.124	20.259
	490.545	484.169
Herverzekeringsdeel voorziening arbeidsongeschiktheid [2]	1.997	1.517
Vorderingen en overlopende activa [3]	3.206	1.777
Liquide middelen [4]	793	869
	496.541	488.332

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2021	2020
Reserves		
Algemene reserve [5]	37.757	-1.617
Technische voorzieningen		
- Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [6]	456.050	487.823
- Voorziening arbeidsongeschiktheid [7]	1.997	1.517
	458.047	489.340
Kortlopende schulden [8]	604	568
Overlopende passiva [9]	133	41
	496.541	488.332

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2021	2020
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
- Directe beleggingsopbrengsten [10]	1.129	2.718
- Indirecte beleggingsopbrengsten [11]	981	54.959
- Kosten vermogensbeheer [12]	-743	-689
	1.367	56.988
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [13]	13.414	13.528
Overige baten [14]	0	0
Saldo van overdrachten van rechten [15]	117	34
Pensioenuitkeringen [16]	-8.081	-7.542
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [17]		
Wijziging rentecurve	37.799	-61.410
Wijziging UFR	-3.531	0
Benodigde interesttoevoeging	2.642	1.433
Inkoop nieuwe aanspraken	-13.784	-15.751
Inkomende waardeoverdrachten	-600	-105
Uitgaande waardeoverdrachten	430	53
Vrijval excassokosten	243	226
Uitkeringen en afkopen	8.133	7.612
Actuarieel resultaat op sterfte	1.597	921
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	-1.369	479
Actuarieel resultaat op mutaties	203	119
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	0	10.857
Correctie(s) begin- en eindstand deelnemersbestand	0	4
Voorziening onvoorwaardelijke indexatie	10	45
	31.773	-55.517

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2021	2020
Mutatie voorziening zieken [18]	-480	-185
Herverzekering [19]	2.199	705
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [20]	-935	-802
Saldo van baten en lasten	39.374	7.209
Bestemming van het resultaat		
Algemene reserve	39.374	7.209
	39.374	7.209

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2021	2020
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
– Bijdragen	13.414	13.528
– Uitkeringen uit herverzekering	3.223	1.702
– Overgenomen pensioenverplichtingen	553	105
	17.190	15.335
Uitgaven		
– Uitgekeerde pensioenen en afkopen, loonheffing, sociale premies en andere inhoudingen	-8.073	-7.530
– Overgedragen pensioenverplichtingen	-436	-79
– Premies herverzekering	-2.895	-559
– Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-835	-873
	-12.239	-9.041
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
– Directe beleggingsopbrengsten	1.129	2.718
– Verkopen beleggingen	88.190	49.168
	89.319	51.886
Uitgaven		
– Aankopen beleggingen	-93.585	-56.974
– Kosten vermogensbeheer	-722	-632
– Overige	-39	-16
	-94.346	-57.622
Mutatie liquide middelen	-76	558
Saldo liquide middelen 1 januari	869	311
Saldo liquide middelen 31 december	793	869

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Stichting Pensioenfonds Rockwool is statutair gevestigd in Roermond. Het doel van Stichting Pensioenfonds Rockwool is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregelingen van ROCKWOOL B.V., Industrieweg 15 te Roermond.

Indien noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden is de rubricering van de vergelijkende cijfers aangepast. Dit heeft echter geen invloed op het vermogen en/of resultaat.

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in euro. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Opname van een actief of een verplichting / baten en lasten

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeden en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financiële actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerde opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerde opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Waardering

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de kostprijs, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. Voor kortlopende vorderingen en schulden wordt de nominale waarde geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde.

Continuïteit

Het bestuur schat in dat het pensioenfonds de middelen heeft om het pensioenfonds in de nabije toekomst voort te zetten. Het bestuur is niet op de hoogte van materiële onzekerheden die aanleiding zouden kunnen geven tot twijfel over de continuïteit van het pensioenfonds. De jaarrekening is daarom gebaseerd op de aanname dat het pensioenfonds haar activiteiten zal voortzetten.

Aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen

De beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

De beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet-beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters, zijnde de risicovrije rente op basis van de EONIA-curve. RJ610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Herverzekering

Arbeidsongeschiktheid

Het arbeidsongeschiktheidsrisico is herverzekerd. Indien er een arbeidsongeschiktheidspercentage van 35% of meer bestaat krachtens de WIA zal er een gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling worden verleend. Vanaf 80% is er een gehele vrijstelling.

Voorziening zieken

Het pensioenfonds houdt een IBNR (incurred but not reported) voorziening aan om te voorzien in de verwachte premievrijstelling de komende twee jaar. Deelnemers die ultimo 2021 al ziek zijn kunnen vanuit die situatie binnen twee jaar in de WIA terecht komen, waarbij aan hen vanaf dat moment premievrijstelling wordt verleend. Het fonds stelt de IBNR voorziening vast op de jaarrisicopremie arbeidsongeschiktheid op marktwaarde grondslagen, van de afgelopen 2 jaren, aangezien dit de verwachte last is die hieruit zal volgen.

Vorderingen overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Deze staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

Algemene reserve

De jaarlijkse resultaten worden toegevoegd c.q. onttrokken aan de algemene reserve.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde per de balansdatum van de pensioenverplichtingen, volgens de opgebouwde rechtenmethode, inclusief de verstrekte toeslagen jegens deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en hun nagelaten betrekkingen, alsmede de verplichtingen uit hoofde van de premievrijstellingsregeling wegens arbeidsongeschiktheid. De berekening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Sterfte

Prognosetafel AG2020 (startjaar 2022) (2020: AG2020; startjaar 2021). Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de Willis Towers Watson 2018 ervaringssterfte welke is toegepast voor Stichting Pensioenfonds Rockwool.

Rente

De rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door DNB. Hiermee is rekening gehouden bij de waardering van de technische voorziening.

Rentetoevoeging: onder het FTK is de rentetoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2021 is deze rente gelijk aan -0,533% (2020: -0,324%).

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Leeftijden

Leeftijden worden in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar gesteld.

Wezenopslag

Voor niet ingegaan latent wezenpensioen wordt een voorziening getroffen ad 2% op de netto voorziening pensioenverplichtingen voor opgebouwd nabestaandenpensioen.

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3% van de nettovoorziening (2020: 3%). In 2019 is de hoogte van de kostenvoorziening onderzocht. Vastgesteld is dat 3% van de nettovoorziening voldoet.

Gehuwdheid

Het nabestaandenpensioen is gebaseerd op een onbepaald partner systeem met een voor het fonds passende gehuwdheidsfrequentie. Deze is 100% op de pensioenleeftijd. Daarna wordt het bepaald partnersysteem gehanteerd.

Arbeidsongeschiktheid

De technische voorzieningen worden gelijkgesteld aan de contante waarde van de in totaal bereikbare aanspraken.

Voorziening zieken

Ter financiering van de schade van toekomstige arbeidsongeschiktheid voor huidige zieken wordt een reserve aangehouden ter grootte van de betaalde risicopremies in de twee voorafgaande jaren.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. Voor het onroerend goed wordt de netto huur verantwoord. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen, indirecte vastgoedbeleggingsfondsen en overige beleggingen, obligaties en participaties in vastrentende beleggingsfondsen;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden alle kosten opgenomen die verband houden met het beheer en de administratie van de beleggingen.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar gereserveerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De post overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Herverzekering

Vanaf 2017 tot en met 2021 was het risico van arbeidsongeschiktheid en overlijden verzekerd bij Zwitserleven. Met ingang van 2022 zijn deze risico's verzekerd bij ElipsLife. Voor arbeidsongeschiktheid geldt nog een uitloopriskico van twee jaar (tot 31 december 2023) bij Zwitserleven.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen inclusief afkopen.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Verbonden partijen

De organisatie en de werkwijze binnen het pensioenfonds is zodanig dat geen van de verbonden personen noch betrokkenen vanwege hun rol binnen het fonds kunnen beschikken over koersgevoelige informatie die vervolgens gebruikt kan worden voor privé transacties. De voor verbonden personen en betrokkenen beschikbare informatie is altijd openbaar.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds***Pensioenopbouw***

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen zijn opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorziening herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Voor de waardeoverdrachten die gedurende het boekjaar zijn uitgevoerd en afgerond, ontstaat een resultaat dat wordt toegerekend aan de periode waarop de overdrachten betrekking hebben.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Dit betreft met name: correcties, technische winstdeling en overige baten.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa**[1] Beleggingen voor risico pensioenfond's**

Categorie	Stand ultimo 2020	Aankopen/ verstre- kingen	Verkopen uitlotingen (af)lossingen	Gerealiseerde en niet- gerealiseerde	Stand ultimo 2021
				koers- verschillen	
Onroerende zaken					
Indirecte vastgoedbeleggingen	20.586	1.558	-1.869	6.375	26.650
Zakelijke waarden					
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	145.769	127	-44.756	26.651	127.791
Vastrentende waarden					
Obligaties en andere vastrentende waarden	297.555	42.765	-19.476	-31.864	288.980
Overige beleggingen					
Geldmarktfond'sen	20.259	49.136	-22.090	-181	47.124
Totaal belegd vermogen	484.169	93.586	-88.191	981	490.545

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen.

Het Blackrock Euro credit fond's en het geldmarktfond's van NNIP, het NN (L) Liquid fond's, maken gebruik van securities lending. Echter wordt het alleen voor het Blackcock credit fond's actief toegepast. Deze opbrengsten komen deels toe aan het betreffende fond's en maken daarmee deel uit van de waardering.

De investment manager van het beleggingsfond's heeft maatregelen ingeregeld om het tegenpartijrisico te mitigeren. Tevens gelden er stricte collateral criteria.

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: De waarde van de beleggingen is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt

Level 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.

Level 3: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld aan de hand van de netto contacte waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingsmethode worden vastgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.

	Stand ultimo 2021	Stand ultimo 2020
Level 1	501.511	484.133
Level 2	-10.952	89
Level 3	67	0
Totaal belegd vermogen inclusief derivaten	490.626	484.222

De indeling naar level is gebaseerd op de beschikbare informatie van de beheerder van de beleggingsfondsen waarin rechtstreeks dan wel middellijk wordt geparticipeerd, zoals dat is geformuleerd in de daartoe strekkende prospectussen.

Om een beter inzicht te geven in de beleggingen zijn de cijfers met betrekking tot de beleggingen in 2021 opgesteld volgens het lookthrough-principe. Onderstaande tabel geeft een inzicht in de aansluiting met de balans en de risicoparagraaf.

	Stand ultimo 2021	Liquide middelen	Over- lopende intrest	Toepassing look- through	Stand ultimo 2021 conform risico- paragraaf
Onroerende zaken	26.650	0	0	3.741	30.391
Zakelijke waarden	127.791	0	40	-5.814	122.017
Vastrentende waarden	288.980	0	0	47.920	336.900
Overige beleggingen	47.124	41	0	-34.770	12.395
Derivaten	0	0	0	-11.077	-11.077
	490.545	41	40	0	490.626

	2021	2020
[2] Herverzekeringsdeel voorziening arbeidsongeschiktheid (premie van afgelopen 2 jaar)	1.997	1.517
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Overige vorderingen		
– Zwitserleven (nog te ontvangen claims)	3.167	1.760
– Overige vorderingen inzake beleggingen	39	17
Totaal vorderingen en overlopende activa	3.206	1.777
Bovenstaande vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4] Liquide middelen		
– ING Bank N.V.	752	833
– Depotbanken	41	36
	793	869
Liquide middelen staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Op de rekening van de ING Bank N.V. is een 'intraday' kredietfaciliteit afgegeven van € 400.000,-.		
Totaal activa	496.541	488.332

Passiva

Reserves

[5] Algemene reserve

Stand per 1 januari

Bij: uit bestemming saldo

2021

2020

-1.617

-8.826

39.374

7.209

Stand per 31 december

37.757

-1.617

Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,3% (2020: 104,2%).

De strategisch vereiste dekkinggraad op basis van de solvabiliteitstoets bedraagt 112,3% (2020: 111,7%).

De feitelijke dekkinggraad is 108,2% (2020: 99,7%).

De dekkinggraad is vastgesteld als het totaal eigen vermogen plus de totale technische voorzieningen gedeeld door de totale technische voorzieningen.

De beleidsdekkinggraad is 104,2% (2020: 94,8%).

De beleidsdekkinggraad wordt berekend op basis van het twaalfmaands gemiddelde over 2021.

Op basis van de hiervoor genoemde beleggingen en technische voorzieningen bedraagt de aan DNB gerapporteerde dekkinggraad per 31 december 2021 108,2%. Deze zogenaamde DNB-dekkinggraad, die gehanteerd wordt voor de beoordeling of er sprake is van een dekking- of reservetekort, is vastgesteld op basis van een door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De beleidsdekkinggraad per 31 december 2021 bedraagt 104,2%. Deze beleidsdekkinggraad wordt berekend door het gemiddelde van de afgelopen 12 dekkinggraden per maandeinde te nemen. Het Vereist Eigen Vermogen (VEV) onder het nFTK dient zodanig te zijn dat het fonds met 97,5% zekerheid volgend jaar voldoende vermogen heeft om de verplichtingen op marktconforme basis over te dragen. Het VEV wordt bepaald met behulp van een door DNB aangereikt standaardmodel. Het VEV bedraagt ultimo 2021 112,3%. Als de dekkinggraad lager is dan de vereiste dekkinggraad is er sprake van een reservetekort. Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,3%. Aangezien de dekkinggraad lager is dan de vereiste dekkinggraad, is per 31 december 2021 sprake van een reservetekort. Het bij DNB ingediende herstelplan 2021 van het fonds is daarom in het eerste kwartaal van 2022 geactualiseerd en is op 19 mei 2022 akkoord bevonden door DNB. In dit herstelplan is gerekend met een herstelperiode van 10 jaar.

	2021	2020
Technische voorzieningen		
[6] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Stand per 1 januari	487.823	432.306
<i>Mutaties</i>		
Wijziging rentecurve	-37.799	61.410
Wijziging UFR	3.531	0
Benodigde interesttoevoeging	-2.642	-1.433
Inkoop nieuwe aanspraken	13.784	15.751
Inkomende waardeoverdrachten	600	105
Uitgaande waardeoverdrachten	-430	-53
Vrijval excassokosten	-243	-226
Uitkeringen en afkopen	-8.133	-7.612
Actuarieel resultaat op sterfte	-1.597	-921
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	1.369	-479
Actuarieel resultaat op mutaties	-203	-119
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	0	-10.857
Correctie(s) begin- en eindstand deelnemersbestand	0	-4
Voorziening onvoorwaardelijke indexatie ¹⁾	-10	-45
Stand per 31 december	456.050	487.823
[7] Voorziening arbeidsongeschiktheid²⁾	1.997	1.517
Totaal technische voorzieningen	458.047	489.340
De technische voorzieningen pensioenverplichtingen per 31 december zijn als volgt opgebouwd:		
Deelnemers	233.114	260.662
Gewezen deelnemers	80.935	81.920
Pensioengerechtigden	141.977	145.207
Voorzieningen arbeidsongeschiktheid en onvervaardelijke indexatie	2.021	1.551
	458.047	489.340

1) Het fonds heeft een voorziening opgenomen voor de onvoorwaardelijke indexatie van Anw-hiaatpensioenen die vóór 2007 zijn ingegaan.

2) In 2015 heeft het pensioenfonds besloten een voorziening voor Arbeidsongeschiktheid op te nemen. Hierbij is het herverzekeringscontract met Zwitserleven verwerkt in de balans, waarbij voor in de toekomst verwachte premievrijstellingen van nu als actief te boek staande deelnemers al worden meegenomen in de reserve. Het fonds houdt een Arbeidsongeschiktheidsvoorziening aan groot tweemaal de risicopremie arbeidsongeschiktheid van de afgelopen twee jaar (ad 1.178 en 819) op marktwaarde grondslagen om te voorzien in de verwachte premievrijstelling in de uitlooperperiode.

	2021	2020
[8] Kortlopende schulden		
Schulden met looptijd < 1 jaar		
– Uitkeringsgerechtigden	2	3
– Loonheffing en sociale lasten	158	149
– Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	118	111
– Vermogensbeheerkosten	326	305
	604	568
[9] Overlopende passiva		
– Raming accountantskosten	51	14
– Raming actuariskosten	22	23
– Raming administratiekosten	58	2
– Lopende interest liquide middelen	2	2
	133	41
Totaal passiva	496.541	488.332

Niet in de balans opgenomen activa

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico en het overlijdensrisico verzekerd bij Zwitserleven. In het contract is een winstdelingsregeling opgenomen. Dit betekent dat na beëindiging van het contract per 31 december 2021 een uitloperisico van 2 jaar zal zijn. Hierna zal berekend worden of er sprake is van winstdeling. Op dit moment is een goede schatting van deze winstdeling niet mogelijk. Er is geen vordering opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

UFR

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van vanaf looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. Het effect op de dekkingsgraden zal dus de komende jaren geleidelijk optreden. De effecten van de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR-parameters zijn opgenomen in de volgende tabel.

Financiële positie 31 december

	UFR einde 2021	UFR primo 2022
Vermogen	495.804	495.804
TV	458.047	461.742
Eigen vermogen	37.757	34.062
Actuele dekkinggraad	108,2%	107,4%

Oorlog in Oekraïne

Sinds eind februari 2022 is er een oorlog gaande in Oekraïne. Er is sprake van een grote humanitaire ramp. De oorlog heeft daarnaast ook gevolgen voor de economie en de financiële markten. De oorlog en de daardoor opgelegde sancties aan Rusland hebben directe gevolgen voor de voedsel- en energiemarkten en zullen mogelijk voor een toenemende inflatie zorgen.

Hoe een en ander zich verder ontwikkelt, is op dit moment onzeker. Belangrijk is uiteraard ook hoe de financiële markten wereldwijd reageren op het voortduren van de oorlog in Oekraïne en de mogelijke invloed hiervan op onze beleggingen. Diverse factoren spelen hierin een rol waaronder de verschillende sancties van de Europese Unie en de Verenigde Staten tegen Rusland. De zeer beperkte beleggingen van het pensioenfonds in Rusland worden afgestoten.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Personeel

Gedurende het boekjaar 2021 had de stichting geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2021	2020
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
[10] Directe beleggingsopbrengsten		
– Onroerende zaken	983	540
– Aandelen	153	2.211
– Banken	-10	-33
– Overige directe opbrengsten	3	0
	1.129	2.718
[11] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen:</i>		
– Onroerende zaken	6.375	-3.506
– Aandelen	26.651	18.931
– Obligaties en andere vastrentende waarden	-31.864	39.572
– Overige beleggingen	-181	-38
	981	54.959
[12] Kosten vermogensbeheer ¹⁾		
– Beheerloon	-654	-610
– Doorbelasting vanuit pensioenuitvoeringskosten en beleggingsadvies	-89	-79 ²⁾
	-743	-689
Hiernaast volgt een specificatie van de kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie.		

1) De kosten vermogensbeheer worden hier niet verantwoord op basis van 'look-through'. Aan deze kosten vermogensbeheer liggen nota's ten grondslag welke rechtstreeks aan het pensioenfonds worden gefactureerd en sluiten derhalve niet aan met de kosten zoals genoemd in het bestuursverslag. Het verschil komt tot uitdrukking in de transactiekosten welke in de beleggingen zijn verdiscontreerd.

2) Kosten CVP Advies verplaatst vanuit 'Beheerloon' naar 'Doorbelasting vanuit pensioenuitvoeringskosten en beleggingsadvies'.

	2021	2020
Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie		
<i>Vastgoedbelegging</i>	-20	-15
<i>Aandelen</i>	-97	-106
<i>Vastrentende waarden</i>	-220	-218
<i>Overige beleggingen</i>	-36	-15
<i>Beheer-, bewaarloon en bankkosten</i>	-281	-256
<i>Advieskosten vermogensbeheer</i>	-12	-12
<i>Doorbelasting vanuit pensioenuitvoeringskosten</i>	-77	-67
Totaal kosten vermogensbeheer	-743	-689
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	1.367	56.988
[13] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
<i>Periodieke premies</i>		
– Werknemersaandeel	5.185	5.229
– Werkgeversaandeel	8.229	8.299
	13.414	13.528
De premiebijdragen van werkgever en werknemers bedragen in totaal 32,6% (2020: 32,6%) van de premiegrondslag.		
De kostendekkende en feitelijke premies zijn als volgt:		
Kostendekkende premie (op basis van rentetermijnstructuur)	16.068	17.875
Feitelijke premie ¹⁾	13.414	13.528
Gedempte kostendekkende premie	10.574	12.572
De gedempte kostendekkende premie wordt berekend op basis van de gedempte marktrente over een periode van 120 maanden en is als volgt samengesteld:		
Inkoop voorwaardelijke opbouw	8.847	10.710
Opslag in stand houden vereist vermogen	1.035	1.285
Opslag voor uitvoeringskosten	692	577
	10.574	12.572

1) In deze premie is tevens de VPL regeling opgenomen ad € 297 (2020: € 297), waardoor een premie resteert van € 13.117 (2020: € 13.231) ter financiering van nieuwe aanspraken. Dit betekent dat de door het fonds ontvangen premie in 2021 niet kostendekkend is gelet op de kostendekkende premie. Gelet op de gedempte kostendekkende premie is de feitelijke premie wel kostendekkend.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De kostendeekkende premie wordt berekend op basis van de rentetermijnstructuur waarop ook de TV voor risico fonds worden berekend, echter per 1 januari van het boekjaar en is als volgt samensteld:

Inkoop voorwaardelijke opbouw
Opslag in stand houden vereist vermogen
Opslag voor uitvoeringskosten

[14] Overige baten

Diversen

[15] Saldo van overdrachten van rechten

- Overgenomen pensioenverplichtingen
- Overgedragen pensioenverplichtingen

[16] Pensioenuitkeringen

- Ouderdompensioen
- Partnerpensioen
- Wezenpensioen
- Afkoopsommen

[17] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

[18] Mutatie voorziening zieken

[19] Herverzekering

Premies herverzekering
Uitkeringen herverzekering
Mutatie vordering uit hoofde van herverzekerde voorziening

	2021	2020
	13.765	15.445
	1.611	1.853
	692	577
	16.068	17.875
[14] Overige baten		
Diversen	0	0
[15] Saldo van overdrachten van rechten		
- Overgenomen pensioenverplichtingen	553	105
- Overgedragen pensioenverplichtingen	-436	-71
	117	34
[16] Pensioenuitkeringen		
- Ouderdompensioen	-6.225	-5.809
- Partnerpensioen	-1.793	-1.659
- Wezenpensioen	-18	-17
- Afkoopsommen	-45	-57
	-8.081	-7.542
[17] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	31.773	-55.517
[18] Mutatie voorziening zieken	-480	-185
[19] Herverzekering		
Premies herverzekering	-1.984	-1.367
Uitkeringen herverzekering	3.703	1.887
Mutatie vordering uit hoofde van herverzekerde voorziening	480	185
	2.199	705

	2021	2020
[20] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
– Administratie AZL N.V.	-383	-330
– Overige administratiekosten	-187	-150
– Accountantskosten controle ¹⁾	-61	-36
– Accountantskosten advies	0	0
– Accountantskosten overig	0	0
– Actuariskosten	-119	-129
– Intern risicomanagement	-44	-22
– Advieskosten	-17	-9
– Raad van Toezicht	-32	-31
– Bestuurskosten	-29	-30
– Opleidingskosten	-5	-4
– De Nederlandsche Bank	-27	-28
– Overige	-31	-33
	-935	-802
Saldo van baten en lasten	39.374	7.209

De kosten van het pensioenbeheer bedragen per deelnemer € 421,- (2020: € 366,-) waarbij het aantal deelnemers gelijk is aan de som van het aantal actieve deelnemers en de gepensioneerden.

Indien de totale pensioenuitvoerings- en administratiekosten worden verdeeld over alle actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers, bedragen de kosten van het pensioenbeheer in 2021 per persoon € 298,- (2020: € 254,-).

1) Deze kosten bestaan uit de controle van de jaarrekening en andere controle werkzaamheden (controle administratieve basisgegevens en controle DNB-verslagstaten)

Bezoldiging bestuursleden, Raad van Toezicht en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2021 zijn de volgende vergoedingen betaald:

	2021	2020
Betaalde vergoedingen bestuur, RvT en VO		
Bestuursvergoedingen	40	44
Vergoedingen Raad van Toezicht	32	31
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	3	3
Totaal	75	78

	2021	2020
Actuariële analyse van het saldo		
Beleggingsopbrengsten	4.010	56.988
Ontwikkeling rentecurve	37.799	-59.977
Wijzigingen UFR	-3.531	0
Premies	-1.043	-2.791
Uitkeringen	51	71
Resultaat herverzekering	0	0
Waardeoverdrachten	-53	-18
Resultaat kanssystemen	1.947	1.920
Voorwaardelijke toeslagverlening	0	-9
Overige mutaties technische voorzieningen	194	11.025
	39.374	7.209

Bestemming van Saldo van baten en lasten (x € 1.000)

Het positieve saldo van baten en lasten van € 39.374 wordt ten gunste van de reserves gebracht.

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd. Conform de berekeningen van het vereist eigen vermogen in het actuair rapport is de risicoparagraaf gebaseerd op basis van het doorkijkbeginsel (lookthrough-principe) en wordt er rekening gehouden met recente ontwikkelingen zoals het gebruik van de meest recente UFR en de aangepaste definitie van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad. Laatstgenoemde impliceert dat bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad vanaf het jaarwerk van 2015 rekening gehouden dient te worden met het totale vermogen en de totale technische voorziening. In de risicoparagraaf worden de afzonderlijke risico's van het vereist eigen vermogen gerelateerd aan de voorziening voor risico fonds. De impact van de aangepaste berekeningsmethodiek wordt afzonderlijk getoond. Onder het FTK zijn de voorschriften voor de berekening van het vereist eigen vermogen aangescherpt en wordt getoetst op basis van het vereist eigen vermogen gebaseerd op de strategische verdeling. De impact van de afzonderlijke risico's wordt tevens getoond voor het feitelijk vereist eigen vermogen omdat de vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke verdeling in het FTK onder andere een belangrijke rol speelt bij de korte termijn risicohouding van het fonds.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is, wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Vanaf eind 2016 wordt geen rekening meer gehouden met eventuele additionele risico's. Hieromtrent heeft afstemming plaats gevonden met, bestuur, waarmerkend actuaris en DNB. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2021 van 112,3% en 2020 van 111,7%.

	2021		2020	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	4.997	1,1	496	0,1
Aandelen en vastgoed risico (S2)	46.483	10,1	49.269	10,1
Valutarisico (S3)	5.462	1,2	4.224	0,9
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	9.921	2,2	10.500	2,1
Verzekeringstechnisch risico (S6)	13.567	3,0	14.601	3,0
Liquiditeitsrisico (S7)	0	0,0	0	0,0
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-23.998	-5,3	-21.764	-4,5
Vereist eigen vermogen	56.432	12,3	57.326	11,7
Aanwezige dekkingsgraad		108,2		99,7
Beleidsdekkingsgraad		104,2		94,8
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,3		104,2
Strategisch vereiste dekkingsgraad		112,3		111,7
Feitelijk vereiste dekkingsgraad		112,0		113,3

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is per 31 december 2021 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. In boekjaar 2021 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 104,2%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2020 van 94,8%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 9,4%-punt.

Renterisico

Het pensioenfonds loopt renterisico wanneer de rentegevoeligheid van de beleggingen ongelijk is aan de rentegevoeligheid van de verplichtingen. In het beleid is vastgelegd om de rentegevoeligheid van de verplichtingen (op marktwaarde) voor 60% met beleggingen af te dekken. Bij het bepalen van de rentegevoeligheid van de beleggingen wordt rekening gehouden met de rentegevoeligheid van bedrijfsobligaties en het benodigde resterende deel wordt opgebouwd met participaties in DMR fondsen. Rentegevoeligheden kunnen worden aangegeven met DV01 cijfers. De DV01 geeft de waardeverandering aan in het geval de rente met 1 basispunt (0,01%) daalt. Op basis van deze methodiek kan worden berekend dat het renterisico aan het einde van het verslagjaar voor 60,3% werd afgedekt. Het renterisico bedraagt daarmee 39,7%.

Totaal DV01 beleggingen (a)	€ 595
– Bedrijfsobligaties	€ 45
– DMR fonds M	€ 8
– DMR fonds L	€ 279
– DMR fonds XL	€ 263
Totaal DV01 verplichtingen (b)	€ 986
Totaal DV01 af te dekken verplichtingen	€ 592
Afgedekt renterisico (a)/(b)	60,3%

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief renteswaps) 17,8 (2020: 22,5)

Duratie van de vastrentende waarden (exclusief renteswaps) 1,5 (2020: 1,8)

Duratie van de pensioenverplichtingen 20,5 (2020: 21,0)

Het pensioenfonds dekt strategisch 60,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 60,0% op basis van de swapcurve is eind 2021 equivalent met een renteafdekking van 61,5% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 62,0% eind 2021.

Hoogte buffer

De buffer voor het strategisch renterisico bedraagt 4.997 (1,1%).

Aandelen en vastgoed risico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoed in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2021		2020	
	€		€	
Aandelen en vastgoed				
<i>Verdeling aandelen en vastgoed per categorie:</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	113.631	74,6%	128.966	77,3%
Opkomende markten (Emerging markets)	8.386	5,5%	8.878	5,3%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	30.391	19,9%	29.041	17,4%
	152.408	100,0%	166.885	100,0%

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het strategisch zakelijke waarden risico bedraagt 46.483 (10,1%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse

valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het valutarisico wordt afgedekt in het Northern Trust CCF World Custom ESG EQ.

	2021		2020	
	€		€	
<i>Totaal beleggingen naar valuta exclusief derivaten</i>				
<i>Totaal beleggingen naar valuta exclusief derivaten</i>				
Euro	360.964	73,6%	330.814	68,4%
Amerikaanse dollar	99.165	20,2%	102.212	21,2%
Britse pound sterling	5.267	1,1%	5.907	1,2%
Japanse yen	9.924	2,0%	13.270	2,7%
Overig	15.306	3,1%	32.019	6,5%
	490.626	100,0%	484.222	100,0%

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het strategisch valutarisico 5.462 (1,2%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en hoeft daarom geen buffers hiervoor aan te houden.

Kredietrisico

Voornamelijk wordt belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Van de totale beleggingen ad. € 490.545 wordt € 443.422 direct belegd in beleggingsfondsen. Het overige ad. € 47.123 wordt belegd in geldmarktfondsen. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

De portefeuille Vastrentende waarden bevat beleggingsfondsen waarin het renterisico is afgedekt. Bij de balanspost Vastrentende waarden is een nadere toelichting opgenomen waaruit de verdeling van de portefeuille blijkt. Het kredietrisico heeft alleen betrekking op vastrentende waarden. Ultimo 2021 bedroegen de vastrentende waarden exclusief lopende intrest € 288.980.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar.

Een Europese AAA-rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geassocieerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd. De opgenomen credit ratings zijn afgeleid van de ratings van S&P, Moody's en Fitch.

	2021		2020	
	€		€	
<i>Verdeling vastrentende waarden per kredietrisico:</i>				
AAA	81.012	24,0%	77.239	24,2%
AA	15.100	4,5%	11.958	3,8%
A	15.410	4,6%	195.408	61,4%
BBB	20.918	6,2%	19.695	6,2%
Lager dan BBB	607	0,2%	478	0,2%
Geen rating	0	0,0%	12.559	4,0%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	203.853	60,5%	477	0,2%
	336.900	100,0%	317.814	100,0%

	2021		2020	
	€		€	
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	222.909	66,2%	20.259	6,4%
Resterende looptijd > 1 < 5 jaar	74.274	22,0%	0	0,0%
Resterende looptijd >= 5 jaar	39.717	11,8%	297.555	93,6%
	336.900	100,0%	317.814	100,0%

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het strategisch kredietrisico van 9.921 (2,2%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

Hoogte buffer

De buffer voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 13.567 (3,0%).

Liquiditeitsrisico

Het fonds loopt het risico dat het niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om op het beoogde moment aan de pensioenuitkeringsverplichtingen te voldoen. Ten behoeve van risicomanagement dient het fonds rekening te houden met het liquiditeitsrisico, wat kan resulteren in het aanhouden van een reserve in het eigen vermogen. In het standaardmodel is de gevoeligheid van het vereist eigen vermogen voor het liquiditeitsrisico gelijkgesteld aan 0%. Dit gaat voor het fonds op daar de liquiditeitspositie goed is vanwege het feit dat:

- De inkomende premies ruim hoger zijn dan de uitkeringen;
- Het grootste deel van de beleggingen liquide is, wat inhoudt dat deze op zeer korte termijn kunnen worden verkocht tegen liquiditeiten.

Slechts een deel van de vastgoedportefeuille waarin het fonds belegt, betreft een gesloten fonds dat niet snel liquide gemaakt kan worden. Dit fonds wordt in gedeeltes verkocht.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2021		2020	
	€		€	
<i>Totaal beleggingen naar regio</i>				
Europa excl. Groot-Brittannië	272.960	55,6%	253.314	52,3%
Groot-Brittannië	48.905	10,0%	41.702	8,6%
Noord-Amerika	124.486	25,4%	123.964	25,6%
Azië excl. Japan	8.362	1,7%	9.661	2,0%
Japan	10.554	2,2%	22.186	4,6%
Opkomende markten	13.162	2,7%	30.326	6,3%
Overig	12.197	2,4%	3.069	0,6%
	490.626	100,0%	484.222	100,0%

	2021		2020	
	€		€	
Vastgoed				
<i>Verdeling vastgoed per sector:</i>				
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	24	0,1%	2.092	7,2%
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	30.367	99,9%	26.888	92,8%
	30.391	100,0%	28.980	100,0%
Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken				
NORTHERN TRS DEV RE ES IND-A	26.626	99,9%	20.497	99,6%
Aandelen				
<i>Verdeling aandelenportefeuille naar bedrijfstak:</i>				
Financiële instellingen	17.298	14,2%	18.440	12,7%
Informatietechnologie	31.763	26,0%	31.962	21,9%
Industriële ondernemingen	10.566	8,7%	12.065	8,3%
Niet-cyclische consumentengoederen	8.063	6,6%	9.179	6,3%
Cyclische consumentengoederen	15.916	13,0%	18.093	12,4%
Gezondheidszorg	15.711	12,9%	17.776	12,2%
Energie	3.603	3,0%	3.704	2,5%
Nutsbedrijven	2.982	2,4%	4.033	2,8%
Telecommunicatie	10.763	8,8%	12.949	8,9%
Basisindustrieën	5.014	4,1%	5.765	4,0%
Andere sectoren	338	0,3%	3.939	2,7%
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	0	0,0%	7.864	5,3%
	122.017	100,0%	145.769	100,0%
De indeling naar categorie en regio is gebaseerd op de beschikbare informatie van de beheerder van de beleggingsfondsen waarin rechtstreeks dan wel middellijk wordt geparticipeerd.				
Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden.				
Northern Trust EMK MKT CSTM EQU IN-E EUR	8.763	6,9%	8.471	5,8%
Northern Trust CCF World Custom ESG EQ I EUR	119.029	93,1%	137.298	94,2%

	2021		2020	
	€		€	
Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden:				
ISHARES EU CR BD I(IE)-IEURA	73.068	25,3%	70.805	24,5%
NN Duration Matching Fund (M) - D	17.924	6,2%	0	0,0%
NN Duration Matching Fund (L) - D	131.483	45,5%	125.359	44,4%
NN Duration Matching Fund (XL) - D	66.505	23,0%	101.390	35,1%
Grote posten: overige beleggingen van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen:				
Overige beleggingen				
NN (L) Liquid EUR - B Cap EUR	47.124	100,0%	20.259	100,0%
	47.124	100,0%	20.259	100,0%

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuilles. In het VEV-rapport dat in 2011 door SZW naar buiten is gebracht, wordt het actief beheer risico op hoofdlijnen beschreven.

Het VEV voor actief beheer wordt bepaald als het maximale verlies door actief beheer dat met een waarschijnlijkheid van 2,5% binnen een jaar kan optreden.

Het risicoscenario voor actief beheer is vooralsnog alleen op het aandelenrisico (beursgenoteerde aandelen) van toepassing. Aangezien het pensioenfonds geen actief beheer voert, hoeft hiervoor geen buffer aan te worden gehouden.

Diversificatie- en correlatie-effect

Bij de becijfering van het totale vereist eigen vermogen dient gebruikt gemaakt te worden van de wortelformule. Hierdoor is het totale vereist eigen vermogen kleiner dan de optelsom van de afzonderlijke buffers. In de wortelformule wordt namelijk verondersteld dat niet alle risico's zich op hetzelfde moment zullen voordoen (diversificatie). Wel wordt uitgegaan van een positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, het aandelen- en vastgoedrisico en het kredietrisico. Per saldo heeft dit een risico-verlagend effect. Bij het pensioenfonds is dit voor de strategische beleggingsportefeuille -€ 23.998.

Indirect zijn er beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in aangesloten ondernemingen.

Vastgesteld te Roermond, 20 juni 2022

Het bestuur

Dhr. R. Donders
(voorzitter)

Dhr. E. Bosman
(secretaris)

Dhr. G. Monsieur

Dhr. W. Koch

Overige gegevens

Financiering

De financiering is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever ROCKWOOL B.V. In het verslagjaar bedroeg de pensioenpremie 32,6% van de premiegrondslag.

Herverzekering

Vanaf 2017 tot en met 2021 was het risico van arbeidsongeschiktheid en overlijden verzekerd bij Zwitserleven. Met ingang van 2022 zijn deze risico's verzekerd bij ElipsLife. Voor arbeidsongeschiktheid geldt nog een uitloopriscico van twee jaar (tot 31 december 2023) bij Zwitserleven.

Statutaire resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de resultaatbestemming. Het saldo van baten en lasten wordt gemuteerd in de reserves.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Rockwool te Roermond is aan Ernst & Young Actuarissen B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Rockwool, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.834,5 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 122,3 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor zeven achtereenvolgende jaren.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Rockwool is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

In het kader van dit oordeel wijs ik nog op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, die in dit jaarverslag zijn toegelicht.

Amsterdam, 20 juni 2022

drs. C.D. Snoeks AAG

verbonden aan Ernst & Young Actuarissen B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Rockwool

Verklaring over de jaarrekening 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Rockwool ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van Stichting Pensioenfonds Rockwool te Roermond gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de staat van baten en lasten over 2021; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.
- Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Rockwool zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 20 juni 2022

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door:

drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Stichting Pensioenfonds Rockwool

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlage

Lijst van nevenfuncties per 31 december 2021

Bestuur

E. Donders:

- Voorzitter Pensioenfonds Staples
- Directeur Donders Management BV

G. Monsieur:

- Geen

E. Bosman:

- Bestuurslid De Nationale APF
- Bestuurslid Stak VEP surplus Stork
- Voorzitter StiPP
- Directeur Pensum B.V.
- Docent Actuarieel Instituut
- -Bestuurslid en voorzitter beleggingscommissie Pensioenfonds De Fracties

W. Koch

- Manager Pensioenfonds AFM i.l.
- Bestuurslid Pensioenfonds Blue Sky Group
- Sleutelfunctiehouder Interne Audit Nedlloyd Pensioenfonds
- Directeur KFAM B.V.

Raad van Toezicht

H. de Valck:

- Directeur bestuursbureau SPW

I. Nijhuis:

- Expert klantmanager vermogensbeheer PGGM
- Lid RvT Pensioenfonds Medewerkers Apotheken

M. Oostenbrink:

- Voorzitter Pensioenfonds SNS Reaal
- Voorzitter RvT Bpf van de Bouwnijverheid
- Voorzitter RvC Fairtrade Original B.V.
- Lid Bestuur Stichting Fair Trade Original
- Lid RvT SWK groep
- Directeur Movinc B.V.

Beleggingsadviescommissie

W. Schapendonk:

- Bestuurslid Pensioenfonds Openbare Bibliotheken
- Bestuurslid Bpf Schoonmaak- en glazenbewassingsbedrijf
- Voorzitter beleggingsadviescommissie Bpf Vlakglas
- Bestuursondersteuning vermogensbeheer Pensioenfonds Bisdommen
- Directeur W.L.M. Schapendonk B.V.

Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde (DNB) dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code komt voor pensioenfondsen in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die de Stichting van de Arbeid in 2005 heeft gepubliceerd. De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

Commodity

Beleggingsklasse die betrekking heeft op grondstoffen.

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%. Het fonds kent twee verschillende dekkingsgraden: de marktwaarde dekkingsgraad en de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad (ook wel FTK-dekkingsgraad genoemd). De DNB-dekkingsgraad is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve (met ingang van 30 september 2012 de UFR-curve en drie-maands-middeling en tussen 31 december 2011 en 30 september 2012 een drie-maands-gemiddelde rentecurve). De marktwaarde-dekkingsgraad wordt gebruikt in het beleidskader van het fonds en wordt vastgesteld op basis van de marktrente. Tot 31 december 2011 was deze dekkingsgraad gelijk aan de DNB-dekkingsgraad. Vanaf 1-1-2015 is in het kader van het nFTK nog een derde dekkingsgraad "de beleidsdekkingsgraad" vastgesteld.

De Nederlandsche Bank

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijis of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

Dit is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

Doorsneepremie

De premie die voor de deelnemers uniform is vastgesteld zonder rekening te houden met individuele verschillen in leeftijd, burgerlijke staat of geslacht.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Duration-mismatch

Dit is het verschil in duration tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen.

Effectentypisch gedragtoezicht

Gedragtoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragtoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragtoezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragtoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

Emerging Markets

Opkomende markten.

Enhanced Index-fonds

Fonds dat verbeterde indexering pogingen doet om bescheiden extra rendement te genereren ten opzichte van indexfondsen door geringe afwijkingen te nemen ten opzichte van de onderliggende index.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het nieuwe toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) vervangen. Het FTK is opgenomen in de op 1-1-2007 in werking getreden Pensioenwet.

Op 1-1-2015 is een nieuw Financieel Toetsingskader in werking getreden.

Forward curve

Geeft de toekomstige renteniveaus weer zoals die berekend kunnen worden op basis van de huidige curve.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit deel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijk informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Toets die in het nFTK jaarlijks moet worden uitgevoerd. De haalbaarheidstoets toetst de financiële opzet van het fonds en toetst of het verwachte pensioenresultaat voldoet aan de door het fonds zelf gestelde normen (onder meerdere scenario's).

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van (extra hoge) risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's (risicoherverzekering).

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip "toeslag".

ISAE 3402-rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een auditor naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Marktwaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaarde dekkinggraad

Dit is de dekkinggraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de markttrente. Deze marktwaardedekkinggraad wordt gehanteerd voor beleidsbeslissingen (zoals premievaststelling en toeslagverlening).

Middelloodsysteem

Pensioensysteem waarbij aan het einde van de deelneming toe te kennen pensioen is gerelateerd aan de gemiddelde pensioengrondslag over de gehele periode van deelneming aan de pensioenregeling.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en vaak ook voor wezenpensioen.

nFTK

Nieuw Financieel Toetsingskader. Zie Financieel Toetsingskader.

Ouderdompensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafel

Statistisch overzicht met betrekking tot onder meer sterftekans per leeftijd van een groep personen, zoals bijvoorbeeld alle mannen in de bevolking van Nederland. Overlevingstabellen kunnen worden vastgesteld door het Actuarieel Genootschap (AG) of het Centraal

Bureau voor de Statistiek (CBS). Een voorbeeld van een overlevingstafel is de tafel Gehele Bevolking Mannen (GBM), respectievelijk Gehele Bevolking Vrouwen (GBV) in Nederland over de waarnemingsperiode 2000-2005. Deze tafels (GBM en GBV 2000-2005) zijn door het AG vastgesteld en worden dan ook aangeduid als de AG-tafels.

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Overrente

Het positieve verschil tussen het inkomensrendement van het fonds en de rekenrente.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (huwelijks) partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenfederatie

Organisatie die de gemeenschappelijke belangen behartigt van aangesloten Nederlandse pensioenfondsen. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemingspensioenfondsen (OPF), beroepspensioenfondsen (UvB) en bedrijfstakpensioenfondsen (VB).

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Dit is het voor het pensioen meetellende salaris (inclusief ploegentoeslag) minus de franchise.

Pensioenovereenkomst

De arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de werkgevers(organisaties) en de werknemers(organisaties) welke betrekking hebben op pensioen. De pensioenovereenkomst is onderdeel van de arbeidsovereenkomst.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het pensioenregister is op 6 januari 2011 in werking getreden.

Pensioenresultaat

De maat van koopkrachtbehoud van de nu opgebouwde pensioenen.

Pensioenwet

De wet die vanaf 1 januari 2007 de voormalige Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) vervangt.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft eerst de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen en later de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (principes voor goed pensioenfondsbestuur en vanaf 1-1-2014 de Code Pensioenfondsen) is verankerd in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Principes voor goed pensioenfondsbestuur

Aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid voor de besturen van pensioenfondsen om te komen tot goed pensioenfondsbestuur. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet en hebben betrekking op de onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording alsmede intern toezicht. Deze Principes zijn vanaf 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfondsen.

Prognosetafel

Een overlevingstafel die gebruikt wordt in de actuariële praktijk, of voor de vaststelling van de technische voorziening, waarbij modelmatig rekening gehouden is met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Real Estate

Onroerend goed.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van de rentetermijnstructuur (marktwaarde).

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Risicobudget

Het risicobudget (ook wel tracking error genoemd) is een statistische maatstaf (standaard deviatie) voor het toegestane risico in de beleggingsportefeuille als geheel. Indien het risicobudget gelijk is aan 7 en het verwachte rendement is 5, dan is er een redelijk grote kans (67%) dat het te realiseren rendement tussen -2 (5 - 7) en 12 (5 + 7) ligt. Per beleggingscategorie worden tracking errors

vastgesteld die de verwachte spreiding van de rendementen voor die categorie aangeven. De gewogen som van deze tracking errors moet gelijk zijn aan het totaal risicobudget.

Risicobudgettering

Risicobudgettering is het vaststellen van de wijze waarop het vastgestelde risico budget zo efficiënt mogelijk over de verschillende beleggingscategorieën en vermogensbeheer kan worden verdeeld.

Risicoherverzekering

Het herverzekeren door een pensioenfonds van bepaalde risico's die dat pensioenfonds niet zelf op een verantwoorde wijze kan dekken. Hierbij gaat het vooral om risico's die betrekking hebben op overlijden en arbeidsongeschiktheid. Zie ook: herverzekering.

Security lending

Security lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

Swaprente

Het tarief waartegen op de geld- en kapitaalmarkt leningen met verschillende looptijden worden geruild.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een pensioenuitkering of aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven toeslagregeling.

De toeslagregeling van Stichting Pensioenfonds Rockwool is voorwaardelijk. Dit betekent dat het bestuur jaarlijks een besluit neemt of de financiële middelen van het fonds toereikend zijn om per 1 januari van enig jaar wel of geen of slechts een gedeeltelijke toeslag te verlenen.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

Risico maatstaf die weergeeft hoe groot de kans is dat het rendement afwijkt van de benchmark. De tracking error is gelijk aan de standaarddeviatie van deze afwijkingen. Een hoge tracking error betekent veel kans op een rendement ver onder of boven de benchmark.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering. Op grond van de Pensioenwet is dit een van de drie toegelaten pensioensystemen.

Uittredingsregelingen

Verzamelnaam voor regelingen voor vervroegde uittreding, zoals VUT-, VRIP en andere voortijdige vertrekregelingen.

Uitvoeringsovereenkomst

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst is onder meer vastgelegd: de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de uitgangspunten en procedures met betrekking tot de besluitvorming over vermogenstekorten en vermogenoverschotten dan wel winstdeling, de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt, de procedures bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichting door de werkgever; en de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en het Betalingsvoorbehoud van de werkgever.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutatermijncontracten

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutaposities worden verrekend.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheek.

Verantwoordingsorgaan

Orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds jaarlijks verantwoording moet afleggen. In dit orgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) vertegenwoordigd.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Voorziening pensioenverplichtingen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wortel formule

Maakt onderdeel uit van het standaardmodel waarop het vereist eigen vermogen van het fonds wordt bepaald.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.